

Társa postala.
pályázati in num.
No. 224713.929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, St.
Baron L. NIA

1 LEUPOSTA

UJ KELET

SAJÓPOLITIKAI LAP

Börmentetlen
leveleket nem
fogadjunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbar
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Rát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Kedd, 1937. május 25.

5697. ÉV. XX. ÉVF.
SZIVAN 15. 115. SZAM

VILÁG TÜKRE

Ki táplálta a jobboldali áramlatot

Ezzel a címmel írt cikket a minap a kor-
mány felhivatalos szócsöve, a Viitorul. Ked-
ves navitással és közvetlenséggel érdeklődik
a kormánylap a jobboldali döbbenetes felü-
adásának okai felől. Aféle szónoki kérdés ez,
melyre a Viitorul önmaga adja meg a zava-
nyos és bizonytalan választ, amely csak egy
bizonyosságot tartalmaz: hogy a liberális
kormányának eszébe sem jutott az ilyesmi.

A Viitorul ennél fogva egyszerűen kíváncsi.
Istenem, vajon ki is támogatta a jobboldalt
ebben az országban?

Mert hogy támogatták, az bizonyos. Más-
képpen nem nyult volna meg ekkorára. Fő-
leg, mondjuk, a nemzeti parasztpárt, amely-
nek nyilvánvalóan érdekében állott, hogy erő-
teljes ellenfelet neveljen ki magának.

A liberális kormányról az ilyesmit feltéte-
lenni sem lehet. Nem mintha nem állna mód-
jában, hogy pénzrel, a cenzura ügyes kezelé-
sével, az igazság megfelelő osztogatásával és
a tisztviselői apparátus ügyes hajlításával
délalja és erősítse a jobboldali szélsőséget.

De ilyesmi a rend kormányának eszébe nem
juthat.

Az egész dolog annyira nem érdekli, hogy
még azt is elmulasztotta: sziguranca utján
informálni magát, hogy ha már támogat-
ják a jobboldalt, kik támogatják.

A nemzeti parasztpárt hivatalos lapja, a
Dreptatea szolgálatkészén szöki a Viitorul
rendelkezése.

Ez sem tudja közvetlenül kielégíteni a li-
berálisok kíváncsiságát és ezért beéri azzal,
hogy néhány kérdést állít fel, számszerint
válaszolva.

Ezek a kérdőpontok ugyan nehéz, lesújtó
vádként is szerepelhetnek, akárcsak II. József
kérdései a könyvelői és felelőtlen Mária
Antoinetthez, de ezt éppenséggel nem köte-
lő kiolvasni belőle.

Hadd lássuk őket.

„Ha a kormány a jobboldali anarchia pro-
pagandáját politikai bűnnek tekinti, amelytől
szabadulni akar s amelyet szeretne másokra
átbírítani, akkor válaszoljon a következő
kérdésekre:

1. Miért történt, hogy közvetlenül Duca
meggyilkolása után Victor Iamandi akkori
belügyi minisztert, midőn ez az energikus
intézkedések sorát kezdte el az anarchikus
mozgalom ellen, megakadályozták ebben és
eltávolították a belügyminiszteri újból.

2. Victor Iamandi távozása után a belügy-
minisztérium miért nem folytatta ezeket az
intézkedéseket?

3. Miután a vasgárdát mint terrorista tak-
tilkai csoportot feloszlatták, a liberális kor-
mány miért adott mégis működési engedélyt
Totaltenu Tara csoportnak ugyanazonok-
kal a vezérekkel, ugyanazon pártkeretekkel
és ugyanazon terrorista módszerekkel, mint
a vasgárdáé voltak?

4. Midőn egy miniszter a kormány nevében
kijelentette a parlamentben, hogy a Totaltenu
Tara nem egyéb, mint a vasgárda más
elnevezése, miért nem oszlatták fel ezt a pár-
tot, hogy véget vessenek az anarchiának?

5. Tatarescu miniszterelnöki minőségében
három évvel ezelőtt miért állított ki Constan-
tina jómagaviseletéről szóló bizonyítványt az
anarchikus jobboldali csoportoknak, habár
ezek meggyilkolták vezérét.

6. Suceavan és Mehedinjin miért tűrte a
kormány a cuzista bandák által előidézett
háborúságot és miért tűzte ki a választásokot
különböző napokra, hogy lehetőséget adjon a
bandák odaszállítására.

7. Mehedinjin miért nem állított a kormány
előtt és miért adott utasítást, hogy a libe-
ralisok szavazzanak a cuzistákra?

8. Miért engedélyezte a kormány a tg-mu-
nesi diákkongresszust és miért könnyítette
azt meg pénzzel és ingyen vonatokkal, midőn
magyon jól tudta, hogy ez egy terrorista cso-
port kongresszusa?

9. Miért tűrte a kormány a főváros köz-
ségei szervezett rombolásokat a rendőrség
személtárára, amelynek utasítása volt, hogy
ne avatkozzék be, hogy azután midőn meg-
szegte a dolgot, rendeletet adjon az anar-
chia megfékezésére?

Mihály vajda Varsóba érkezett

Egyenesen a köztársasági elnök palotájába hajtatott a trónörökös.
A Lengyel Bank elnöke Bucurestiben

Berlin, május 24. (Rador.) Mihály vaj-
da Öfensége tegnap Németország területé-
re lépett Fundateanu királyi adjutáns ki-
sérétében. A határnál Ciuntu kölni román
főkonzul fogadta a trónörökösöt. Hannover
ben Comnen berlini román követ várta
Mihály vajdát, aki elkísérte egészen Berli-
nig, amelynek állomásán, mialatt a vajda
a varsói vonatra várt, a német birodalmi
hatóságok képviselői, a lengyel nagykö-
vet, a román követség személyzete és szá-
mos előkelőség üdvözölte.

Mai varsói jelentés szerint Mihály vaj-
da ma délelőtt a lengyel fővárosba érke-
zett. Az állomáson Beck külügyminiszter,
Szembek külügyi államtitkár, Goluchov
és Chally tábornokok fogadták. A vajda

azonnal a köztársasági elnök kastélyába
hajtatott.

A lengyel sajtó továbbra is meleg han-
gu cikkeiben jelzi Mihály nagyvajda ér-
kezését. A Gazeta Polska, a kormány hi-
vatalos organuma méltatja a román trón-
örökös jellemét és rámutat arra, hogy jól
fel van készülve a reá váró hivatásra. A
lengyel nemzet üdvözi a vajdát, aki iránt
rokonszenvvel viseltetik.

Varsó, május 24. (Rador.) Wladislaw
Byrka, a Lengyel Bank elnöke holnap Bu-
curestibe utazik, hogy visszaadja Mitita
Constantinescu februári varsói látogatá-
sát. Byrka három napot tölt a román fő-
városban, majd Belgrádba utazik.

Pop Valer a jövő hétre ígéri a nemzeti munkavédelmi törvényrendeletet

Bebe Bratianu, a liberális párt főtitkára, a somes megyei
gyűlésen állást foglalt a munkavédelmi
nacionalizmus ellen

Bucuresti, május 24. (Az Uj Kelet tud.)
Az Adeverul tudósítója beszélgetést foly-
tatott a Jugoszláviából hazatért Pop Va-
ler ipari és kereskedelmi miniszterrel,
aki igen elégedetten nyilatkozott jugoszlá-
viai utjának eredményei felől. A nem-
zeti munkavédelmi törvénytervezettel kap-
csolatosan kijelentette Pop Valer, hogy
a javaslat többé-kevésbé elkészültnek
tekinthető. Még csak néhány formai
jellegű változtatásra van szükség.

Azt hiszem — mondotta Pop Valer —
hogy a vonatkozó királyi dekrétum a jö-
vőhét folyamán megjelenhetik.

A továbbiakban kijelentette a minisz-
ter, hogy az ország gazdasági és pénzügyi
helyzete lehetővé teszi a kereskedelem ed-
digi korlátozásainak fokozatos enyhítését.
Egyes nyersanyagoknak a kontingentálás
alól való kivonása képezte a kezdetet. A
folytatásról idejében fogjuk a nyilvános-
ságot tájékoztatni.

Bebe Bratianu élesen támad-
ta a szélsőségeket

Dej-dési jelentés szerint B. B. Bratianu,
a liberális párt szamos megyei tagozatá-
nak elnöke és a párt főtitkára, vasárnap
hosszas beszámolót tartott egy csákgör-
bői népgyűlésen. Bebe Bratianu élesen tá-
madta a jobboldali szélsőségeket. A ro-
mánáságnak joga van minden téren az el-

sőbbségre, ez azonban nem lehet kényel-
mes privilégium, mert a kedvezmények él-
vezetében gyöngye maradt és protekciós
rendszabályok nélkül saját erejükből nem
tudnak boldogulni. Ilyen alkalmatlansági
bizonyítványt tévesen követelnek egyesek:
ez az ut csak gyöngíti népünket. A liberá-
lis párt biztosítja mindenki jogát és sza-
badságát, kezkesedik ezért és a kilengése-
ket megtorolja.

Bebe Bratianu nyilatkozata a nemzeti
munkavédelmi törvényrendelet megjelen-
tetésének közüben annál is nagyobb je-
lentőséggel bír, minthogy a liberális párt
főtitkára egyuttal a pártvezér, Dimu Bra-
tianu szócsöve is.

Ujabb választási eredmények

Bucuresti, május 24. A belügyminisz-
térium hivatalos közleményben jelenti,
hogy egyes megyékben és községekben a
választásokat megfelelő alapok híjján el-
kellett halasztani. Ez a közlemény válasz
Mihalachenak az uralkodóhoz intézett táv-
iratára, amelyben a nemzeti parasztpárt
elnöke tiltakozik a muscel megyei választá-
sok ismételt elhalasztása ellen.

A Turguiste melletti Vranesti község-
ben a nemzeti parasztpárti és cuzista agi-
tátorok összeverekedtek. Előkerültek a
kések és négy kortest súlyos állapotban
kórházba kellett szállítani.

10. Miért könnyítette meg szegényteljes
hitlerista eszközökkel a gogo-cuzisták fel-
vonulását a főváros uccáin?

11. Miért tűrte a megengedhetetlen propa-
gandát és a két, Spanyolországban elesett
gárdista koporsóinak az egész országon való
megmagyarázhatatlan és megindokolatlan
turnéját, hogy azután megszülessék az a nem-
zetközi konfliktus és megnyilatkozása, amely
megalázta az országot?

12. Különböző politikai gyilkosságok alkal-
mával miért nem vonta felelősségre az öt-
telmi szerzőket?

13. A megyei és községi választások idő-

pontját miért tűzte ki előszeretettel cuzista
centrumokban, kedvező atmoszférát akarva
teremtteni számukra?

14. Ezekben a választásokon miért tartóztat-
ták le a nemzeti parasztpárti jelölteket és
engedték szabadjárni a cuzisták városi és fa-
lusi kisajátításhirdető kommunista propagan-
dáját?

15. Az anarchikus mozgalom miért fejlő-
dött fel annyira a liberális kormányzás alatt?
A kormány képtelen volt urrá lenni afölött,
vagy pedig nem akart urrá lenni?

Megannyi kérdés, megannyi tény, amelyek-
ért a liberális párt viseli a teljes felelősséget.

A brit birodalmi értekezlet és a világbéke

A brit birodalmi értekezlet, amely most
tartja üléseit Londonban, rendkívül nagy
fontosságú nemcsak Anglia és a dominiu-
mok, hanem minden más ország szem-
pontjából is.

Az ott lefolyó vita eredménye jelentős
befolyást gyakorolhat egész Európa és a
világbéke sorsára. Három főkérdés sze-
repl ezen az értekezleten: a birodalom
szárazföldi-, tengeri- és légihaderejének,
a külpolitikának és a gazdasági politiká-
nak kérdése.

Senkit sem lep meg majd tulságosan
annak megállapítása, hogy a brit biro-
dalmi értekezlet külpolitikai vitája ugyan
a körül a kérdés körül forog, amely vala-
mennyi európai országot foglalkoztatja.
Ez a vita egyetlen kérdésben foglalható
össze: megvalósul-e az együttes bizton-
ság?

Es még meglepőbb, hogy közelebről
megvizsgálva a különböző brit dominiu-
moknak ebben a kérdésben elfoglalt állás-
pontját, megállapítható az a nagy hason-
latosság, amely e között és a legtöbb eu-
rópai kis- és középpálm állásfoglalása kö-
zött van e kérdésre vonatkozóan. A do-
miniumok kitaranak a Népszövetség és
az együttes biztonság elve mellett. Azon-
ban nyugtalansággal és rosszalással ve-
szik tudomásul azt a habozó és bizonyta-
lan politikát, amelyet a nagy demokrati-
kus államok és különösen Nagy-Britannia
tanúsítanak a népszövetségi paktum gyako-
rlati alkalmazása körül. Kérdezik, ho-
gyan lehetséges az, hogy a londoni kor-
mány Mandzsuria, Abesszinia és most a
spanyol kérdésben olyan nagy engedé-
kenységet tanúsít azoknak a kötelezettsé-
geknek tiszteletben tartását illetően, me-
lyeket innepélyes formák között vállalt
és irt alá a népszövetségi paktumban. Es
most a dominiomok tudni akarják, hogy
vajjon Nagy-Britanniának szándékában
áll-e, hogy a jövőben komolyabban vegye
a megegyezésből folyó kötelezettségeket,
mint ahogy ezt a multban tette és hogy
vajjon érvényesíteni tudja-e majd a Né-
pszövetség többi nagy és kis tagállamainál
befolyását, hogy ezek is így tegyenek.
Mert az erre a kérdésre elhangzó válasz-
tól függ legnagyobb részben a dominiomok
jövendőbeli állásfoglalása mind a Népszö-
vetséget, mind pedig az együttes bizton-
ságot, valamint a londoni külügyi hivatal
egész nemzetközi politikáját illetően.

A dominiomok távolesnek Európától és
az európai viszályoktól, ezért nagyon ke-
vés közösséget éreznek a régi kontinens-
sel. Dél-Afrika és Ausztrália miniszterel-
nökei ezt egészen nyíltan meg is mon-
ták az értekezlet megnyitó ülésén. Innen
következik az együttes biztonsághoz való
csatlakozásuk. Azonban ez a csatlakozás
— tették hozzá mingyárt — nem mehet
tovább, mint ahogy ezt maga Anglia is
értelmezi. Egyáltalában nem elméleti meg-
vitácsról van itt szó. Sőt ellenkezőleg. A
legfontosabb gyakorlati következtetéseket
foglalja magában ez a kijelentés. Az egy-
üttes biztonság keretén belül a dominiu-
mok készen lesznek a felmerült kérdések-
ben Nagy-Britannia egész politikájával
szolidaritásban állást foglalni és cseleked-
ni. Azonban ha az anyaország egy napon
megszakítaná Genffel való kapcsolatait,
ha az együttes biztonság elveinek érvé-
nyesítése helyett szövetségi politikában
keresné előnyeiket, úgy igen nagy a valószí-
núsége annak, hogy a dominiomok fokoza-
tosan kivonják magukat a játékból és az
elszigetelődésben keresnének menedéket.
Mert ma, amikor a dominiomok közül a
legtöbbnek baloldali kormánya van, még

A kocsu vonal modern!

Székrekedés és emésztési zavar kellemetlenségeket okoz és kóvéri. „Leopills”, a kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó, rendszeres székletet okoz és rendet teremt az ember szervezetében.

Dobozok 30.- és 80.- leért minden gyógyszertárban és drogeriában kaphatók.

LEOPIILLS

inkább baloldali, mint amennyire tegnap volt, a dominiumok felfogják azt az alapvető különbséget, amely a szövetségi és az együttes biztonsági politika között van. Az előbbi megnyithatja a katonai győzelem eshetőségeit, de nem akadályozhatja meg a háborút. A második azonban magánál a megléténél fogva megakadályozhatja a háborút, amikor valamennyi békét óhajtó nemzet részéről a teljes megsemmisítéssel fenyegeti a támadót.

Ha tehát a brit birodalmi értekezlet a külpolitikát illetően hozhat olyan fontos határozatot, amely döntően hat az együttes biztonságra és ezen a révén Európa békéjére, a gazdasági politikát illetően hozott határozatai még közvetlenebbül érinthetik a többi ország érdekét.

A londoni és párizsi kormányok megbízták Van Zeeland belga miniszterelnököt azoknak a lehetőségeknek a kikutatására, amelyek alkalmasak a szabadabb nemzetközi kereskedelem létesítésére olyképpen, hogy a vámok, kontingentálások és pénzügyi intézkedések eszközeivel jelenleg emelt akadályokat lecsökkentsék. Azonban általában tudott dolog, hogy a belga miniszterelnök ezirányban folytatott munkálkodásának egyik legfőbb akadály a brit birodalmon belül érvényesülő gazdasági protekcionizmus, amelyet az ottawai egyezmény szab meg.

Fölmerül tehát a kérdés: a most folyó birodalmi értekezlet tesze-e olyan lépést, amely többé-kevésbé eltávolodást jelent az ottawai politikától? A kanadai miniszterelnöknek, valamint az ausztráliai miniszterelnöknek a megnyitói ülésen elmondott beszédéből megállapítható, hogy a dominiumok számot vetettek annak szűk ségességével, hogy más nemzetekkel, illetve más nemzetek csoportjával (Osló) együttműködve csökkentsék a vámokat és a nemzetközi kereskedelem egyéb akadályait.

Mindenesetre érdekes volna, hogy milyen álláspontot foglal el ezeket a kérdéseket illetően maga a londoni kormány, mert ez az, amelytől természetesen elsősorban függ, hogy milyen határozatot hoz a birodalmi értekezlet.

Ha kapcsolatot keres Palesztinával,

forduljon bizalommal hozzánk.

Utmutatással szolgálunk. Kapcsolatokat létesítünk. Megvételük érdekeit.

Vállaljuk vagyontörtekei kezelését, Vállaljuk bizalmas megbízásait. Piacanalizist készítettünk minden szakma részére.

Előkészítünk egzisztenciát biztosító társulásokot. Tökéletes helyzetismeretünk révén minden üzletágban gyors és precíz elintézést garantálunk.

„SHWIL”
OFFICE FOR BUSINESS RELATIONS
Dux Manó P. Vidor
TEL-AVIV, P. O. B. 1955.

Nemzetközi válaszbélyeg mellékelést kérjük.

Egy sighet-i tanítójelölt antiszemita buzgalmában levágja a zsidó gyermekek hajtincseit

Miért nincsen zsidó elemi iskola Sigheten?

Sighet-Máramaroszi, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A sighet-szigeti tradícióhű zsidó szülők körében a legnagyobb felháborodást váltotta ki egy segédtanító minősíthetetlen eljárása, aki az ő osztályába járó valamennyi zsidó fiúnak sajátkezűleg lenyirta a pájleszt és különben is állandó torturáknak teszi ki zsidó tanulóit.

Mintegy hónappal ezelőtt került a II. számú Gh. Sincai uccai állami elemi iskola második osztálya élére. Jenache tanítójelölt a kéthónapi betegszabadságot kapott dr. Filipciuc Sándorné helyettesítőjeként. A fiatal, szélsőjobboldali érzelmi tanítójelölt egészen új szellemet honosított meg osztályában. A zsidó gyerekeket a legkülönbözőbb vegzaturáknak tette ki, csaknem minden nap testi motozásnak vetette alá a zsidó fiúkat és egyesekről letépte a „ciceszt”, másoknak pedig „meg tiltotta” a pájész viselését. A gyerekek nem vették komolyan a Jenache tanító ur szigorú „tilalmát” és a legtöbben — chaszid szülők gyermekei — továbbra is tincsesen jelent meg az előadásokon. Szombat délelőtt a tanító ur rendkívüli módon felháborodott, hogy tanítványai nem teljesítették parancsát. Elővette saját ollóját és azzal a gyerekek tülakozása és sírása ellenére valamennyinek lemetszette a pájleszt. Sőt, később, amikor észrevette, hogy a művelet egyes esetekben nem járt teljes eredménnyel és néhány hajszál még maradt egy-egy gyermek föle mögött, stett korrigálni a hibát. Mert Jenache ur pontos munkát akart végezni.

Mindez különben még nem volt elég. A tanító ur több ízben kijelentette, hogy a zsidó gyerekeket megfogja buktatni, mert a zsidóknak nincs létjogosultságuk román iskolákban...

A felháborodott szülők még szombat délen felkeresték az „Uj Kelet” sighet-szi-

geti munkatársát és arra kérték, hogy járjon el érdekükben az illetékes helyen, hogy hasonló kínos meglepetéseknek a jövőben elejét vegyék. Munkatársunk felkereste D. Ancuta iskolaigazgatót, aki a legnagyobb megbotránkozással értesült a tanítójelölt felelőtlen antiszemita heccéről. Az igazgató, aki csak nemrégén került az iskola élére, de annak ügyeit közmegelegedésre vezeti — kijelentette, hogy a legszigorúbban kivizsgálja az ügyet és fegyelmit indít a magáról megfélemlített fiatal tanítójelölt ellen. Ugyanakkor megnyugtató kijelentéseket tett a gyerekek osztályozása tekintetében, mert — ugymond — az osztályzatokat, vagy dr. Filipciucné, vagy pedig saját maga fogja adni, a zsidó szülők aggodalma, hogy a tanítójelölt megbuktathatja a gyermekeiket, alaptalan. Az igazgató a leghatározottabb ígéretet tette arra nézve, hogy a jövőben hasonló esetek nem fognak az iskolában előfordulni.

A második számú elemi iskolában történtek arra indították az érdekelteket sighet-szigeti zsidó szülőket, hogy erőteljes akciót indítsanak be a hitközségi elemi iskola újból való megnyitása érdekében. Annál is inkább, mivel a városban egy zárt jellegű héber óvoda működik, amelynek növendékeit legszívesebben zsidó elemi iskolába iratnák be a szülők.

A hitközség vezetősége meg kell találja a módját annak, hogy újból megnyissa iskolája kapuit, mert hallatlan dolog, hogy egy olyan nagy lélekszámmal rendelkező hitközség, mint amilyen a sighet-szigeti, képtelen legyen fenntartani egy zsidó elemi iskolát, amikor összehasonlíthatatlanul kisebb hitközségekben a legnagyobb áldozatok árán is gondot fordítanak arra, hogy a zsidó gyerekek legalább az elemi oktatást zsidó iskolában nyerjék el.

Tanulságos szemelvények a targu-muresi-marosvásárhelyi nemzeti parasztpárti és liberálistpárti hivatalos lapokból

Amikor Dandea Emil a kisebbségi lapok támadó cikkeivel igazolja fedhetetlen nacionalizmusát

Targu-Mures, május 24. (Az Uj Kelet munkatársától.) A targu-muresi kisebbségi közvéleménynek hosszú hetek óta tanulságos és érdekes olvasmányokban van része.

Mint mindenütt úgy Targu-Mures-Marosvásárhelyen sem dühöng a legnagyobb egyetértés a többségi pártok között és a pártok, hivatalos lapjaikban igyekeznek a legkülönbözőbb vádakkal diszkreditálni ellenfeleik politikai akcióit.

Ebben a pillanatban, amikor e sorokat írjuk, öt román politikai hetilap jelenik meg Targu-Muresen, nincs azonban kizárva, hogy mire e sorok napvilágot látnak, addig egy újabb nyomdatermék kerül a nyilvánosság elé.

A liberális pártnak Glasul Muresului címen lát napvilágot a hivatalos lapja, amelyet Dandea Emil szerkeszt, de amelynek irányítását Vasile Netea nevű tanító, az ifjú liberálistpárti organizáció elnöke és új város tanácsos irányít harcok modorban.

A nemzeti parasztpárt Muresul cimen jelenteti meg hivatalos organumát, a gogocuzista párt „Drumul Drept”-„A helyes út” címen szerkeszti hivatalos lapját, míg a Bratianu Gheorghe-pát helyi frakciójának ebben a pillanatban két helyi lapja is van: az egyiket a megyei organizáció elcsapott elnöke, míg a másikat a szervezet új elnöke szerkeszti.

Miről vitatkoznak a pártlapok?

A liberálistpárti organum állandó harcban áll, a nemzeti parasztpárti és gogocuzista lappal, a nemzeti parasztpárt lapja viszont a liberálistpárti és a gogocuzista közlönyök ellen szór vádakot, míg természetesen a

gogocuzista lap szerkesztősége is megfelelő ellenfeleink vádjaira. Sokkal könnyebb helyzetük van a gheorghista lapok szerkesztőinek, azoknak csak egymás ellen kell küzdeniük.

Hónapok óta afölött vitatkoznak a helyi lapok, hogy csinált-e valamit Dandea Emil a város jelentőségének szempontjából négy-éves intermárkodása alatt vagy nem?

A nemzeti parasztpárti és a liberálistpárti hivatalos lapok azt írják, hogy Dandea Emil sem csinált és ha valamit produkált is, az is sok pénzébe került a polgárságnak, míg a liberálistpárti hivatalos lap ezekre a vádakra az újonnan felállított templomok, iskolák és kulturális intézmények kétségén kívül gazdag, de mérgegrága statisztikáival felel.

A „Glasul Muresului” a targu-muresi liberálistpárti hivatalos lap azonban legújabb számában végelegesen le akar számolni ellenfeleivel: „Végezni akarunk a farizeusok rágalmával” címen oldalakra menő hivatalos cikket jelentett meg, amelynek bevezetésében a következőket írja indignálódva:

Dandea Emil originális védekezése

„Miért haragszanak politikai ellenfeleink reánk: talán azért, mert dokumentumaink vannak arra nézve, hogy a nemzeti parasztpárt garnitúrája 5 éves kormányzása alatt 3-4-szer annyi fizetést vett fel, mint mi, a liberálistpártiak a megyében, vagy azért, mert kértük, hogy bizonyítsák be nemzeti szempontból is helytálló tetteikkel nacionalizmusukat?

Ime tetemrehívást rendezünk: Hány ro-

fejfejjás ellen
Bevetés parztilla!

mán hivatalnokot helyeztek el a megyei és városi közigazgatási szervekben kormányzások alatt, még abban az esetben is, ha azok politikai elvártaik voltak: hány román — ismételjünk? Hány román templomot és iskolát emeltek? Hány román iparost és kereskedőt segítettek és helyeztek el? Mennyi szubvenciót adtak a román iskolák és templomok, állami intézmények számára?

Dandea lapja szerint ezekre a kérdésekre a nemzeti parasztpárt nem fog tudni felelni, mert nincs mit felelni...

Es végül a targu-muresi politikai organum originális bizonyítási eszközökhöz nyúl. Dandea Emil mint ahogy azt már, nem egy kisebbségi újságíróknak kijelentette, szereti, ha támadják a kisebbségi lapok, feltétlenül gondolkodni a támadó lapszemélyneket, lefordíttatja és felettésem azzal érvel, azokkal intervenál, nacionalista tevékenykedéseinek végrehajtása érdekében.

Dandea Emil lapjában ugyanis ez alkalommal, a nyomdatechnika legvastagabb betűvel szedve és a sorokat vastagon aláhuva szemléltető idézeteket közölt az egyes kisebbségi lapok reá vonatkozó és támadó lapszemelvényeiből.

Idézi az egyik transsylvaniai lapot, amely a következőket írta:

„Dandea Emil csak a román kulturális intézményeket segélyezte és csak román tisztviselőket nevezett ki a városházára és ezért a targu-muresi kisebbségek nem hajlandók vele a városi tanácsban együttműködni — majd ujjongva így folytatja:

„Am lássátok ellenfeleim, hogyan ír egy kisebbségi lap rólam: bárkivel az ország román állampolgárai közül együttműködnek nek Targu-Muresen békésen a kisebbségek, csak Dandea Emil nem, aki hallatlan áldozatokat hoz a város románizálása érdekében, anélkül, hogy a város kisebbségére amely adót fizet, tekintettel lenne és ebben a fékezhetetlen magatartásában nem befolyásolja saját politikai pártjának intrikái és politikai ellenfeleinek támadásai sem...”

Dandea Emil végül triumfál: Ime így ír nekem rólam a kisebbségi lapok, ennyire támadnak ennyire hangzatosítják féktelen nacionalizmusomat, amelyet illetékes helyen értékelnek is és amikor a kisebbségi lapok így írnak rólam, akkor napról-napra éppen a román lapok támadásaival találom magam szemben.

Dandea keserűsége érthető, hiszen a kisebbségi lapok róla írott közleményei tényleg arról számolnak be, hogy a targu-muresi intermárbizottsági elnököt, minden ténykedésében túlzó sovinszta szemmel vezérli, de azt maguk a kisebbségi lapok se hitték volna, hogy a támadó közleményeiket a targu-muresi párt már egyenesen büszke reklámnak fogja felhasználni...

[Ezek után már azon sem csodálkoznánk ha Dandea Emil az ötletes targu-muresi intermárbizottsági elnök előfizetne az összes kisebbségi lapokra, hogy nehogy egyik róla írott cikk kikerülje a figyelmét...

(b. b.)

NYILTÉR

Ezennel felhívom a váduva Heschel Zali, született Abraham, Cluj-Kolozsvár, Cal. Regele Ferdinand 37. szám alatti cég hitelezőit, hogy jelen felhívás keltétől számított nyolc napon belül, ezen céggel szemben fennálló követeléseiket nekem bejelenteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben azokat az LVII. számú 1908. évi törvény értelmében nem fogom figyelembe venni.

HALPERN ELISABETA
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 29.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadó hivatal.

Oradea-Nagyv...
kaptam tegnap...
ber betük, zama...
vita egyik kéte...
„Kellemes ünne...
levélben — gra...
az én itteni poz...
sen egy hajszál...
és anyagi válás...
szik, nagyon na...
nak, aki önmaga...
től kaptam pén...
küldött, aranyos...
a „raj”, be kel...
szachomra keve...
számomra nem...
szes”. Nagyon...
a renegátokról...
ként — regénye...
Hogy milyen sz...
is, meg a tórado...
A levelet Me...
chel Icik, a hi...
emver egy idő...
privátabb dolga...
vágtyát s most...
mol be (fölyeny...
bűnösök nyugá...
hányatott élet...
ról.

Mechel

Öszintén szól...
dolog nincs iny...
magam arra, h...
kell még mond...
Wieder, jelenleg...
ramarosi zsidó...
volt avatott ra...
volt befentese...
sátóbbi — ma...
internátus be...
tisztviselő, anti...
stb.) jesivabeli

Aki „le

Mechel Icik...
vas, teli estén...
Victoriei egyik...
Paix-ben. Moso...
sarettával kíná...
Alaposan sze...
fogyott. Szeme...
nál is fakóbb...
Icik: fekete, ch...
lapja és apró, h...
szu, rendezetlen...
bohémerszerű kar...
Igy indul:

— Azért erő...
rólam írtál. De...
Az a vigaszom...
első feleségem...
lett onnan meg...
Az tán hirtelen...
— Hát ledot...
pakkot, a „targ...
parancsolatot)...
tilalmat. Volt...
most én is „ga...
cel, felemelt...
lélegzek fel.

Nézem az új...
citt, aki feleme...
bültlen lélegzik...
rogna, ma má...
dörzsöli a hom...
ról panaszkodil...
Akaratlanul...
megjegyzés a...
rincere vonatko...
Furesa grim...
és elmond egy...
kinek rögeszmé...
mert véleménye...
ből született ut...
Az illető meg...
feleségül, két...
letett, s akkor

SPORT

A Venus bajnoksága biztos, a kiesési zónában még mindig teljes a bizonytalanság

Katasztrófális arányú vereséget szenvedett Bucarestiben az Universitatea. Favoritgyőzelmeket hozott a Nemzeti Bajnokság utolsóelőtti fordulója. Hatalmas meglepetések a B) ligában

A Phönix egyszerre hat pontot szerzett!

Cluj-Kolozsvár, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság A) csoportjának utolsóelőtti fordulóján nincsenek nagyobb meglepetések. A mérkőzések az erőviszonyoknak megfelelőleg végződtek. A bajnokság derbyje a Venus és AMEFA között igazságosan, eldöntetlenül végződött. Ez is elég volt azonban a Venusnak ahhoz, hogy már alig kétséges bajnokságát biztosítsa. A Venusnak egyetlen mérkőzése van még, az Unirea Tricolor ellen, amelyet ha nem is győz le, bajnoksága többé nem vitatható. A továbbiakban a középső csapatok pozíciója alig változott. Annál nagyobb azonban még mindig a bizonytalanság a kiesési zónában. A kiesés szempontjából veszélyeztetettek mindegyike vereséget szenvedett. Kivétel az utolsó helyezett Unirea Tricolor, amely katasztrófális arányú vereséget mért az Universitatea-ra és egy, illetve két pont hátránnyal foglal a kiesésre esélyesek között helyet.

A Nemzeti Bajnokság A) csoportja utolsóelőtti fordulójának mérkőzéseiről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Viktoria-Chinezul 1:0 (1:0)

Cluj-Kolozsvár, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A formájában visszaesett Viktoria csapata keserves és többé-kevésbé szerencsés küzdelemben uszta meg a mérkőzést egygólos győzelemmel. A hazai együttes igen sokat támadott, a játékidő nagyrésztében főnyben is volt, tudása azonban az ellenfél 16-os vonalán csődöt mondott. A vendégcsapat frissen, sok lelkesedéssel játszott, ez azonban nem elegendő egy mérkőzés megnyerésére. Különösen a Chinezul belső hármasa ideges, kapkodó játékkal hívta fel magára a figyelmet és kizárólag ennek tudható be, hogy a gyenge Viktoria ellen a csapat nem nyert. Bár az együttes játékát balszerencse is kísérte. Négy tiszta gólhelyzete volt a Chinezulnak, amelyek mindegyike könnyen értékesíthető lett volna, ha történetesen csak egy minden helyzetbe magát feltaláló támadó játékosal rendelkezik. Ilyen adottságok mellett — bár a Chinezul védelme kitűnő — nincs mit csodálkozni azon, hogy a Chinezul a kiesésre esélyesek között foglal helyet.

A mérkőzés — bár voltak fázisai, amelyek megközelítették a Nemzeti Bajnokság szintjét — nagyrészt unalmas és látványosságtól mentes volt. Az egyetlen gól az egyébként

A Phönix a B) liga bajnokságának legjogosabb esélyese

Mures—Vulturii 5:0, Soimii—Olimpia 3:0!

Cluj-Kolozsvár, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság B) nyugati csoportjában a helyzet immár az erőviszonyoknak megfelelőleg alakult. Eddig sem volt vitás, hogy a nyugati csoport bajnokságára a legméltóbb a Phönix, átmeneti formahanyatlása azonban ideig-óráig megfosztotta a bányavárosi, kitűnő együttest megérdemelt első helyétől. A tegnapi forduló azonban egyszerre visszalendítette a Phönixet megérdemelt helyére: az elsőre. Ha a Phönixnek egyik másik mérkőzésen a balszerencsével kellett küzdenie, ezúttal Fortuna kárpótolta az együttest: hat pontot szerzett egyszerre! Legyőzte a simeriai CFR-t, míg riválisai, a Vulturii és Olimpia sima, kategórikus vereséget szenvedtek. Minthogy pedig a hátralevő mérkőzések is a Phönix esélyei mellett szólnak, aligha lehet vitás, hogy az együttes elfoglalja az öt képességeinél és adottságainál fogva jogosan megillető helyet az A) csoportban. Ha természetesen hátralevő mérkőzésein a várakozásnak megfelelőleg szerepel...
Eredmények:

Phönix—CFR Simeria 6:1 (3:1). Baia-Mare—Nagybánya, május 24. Kitűnő játékkal, biztosan győzött a bányavárosi együttes Szerény II (2), Szerény III, Freiberg, Kert és Stez góljaival. A vendégcsapat részéről Bodea volt eredményes. Biró Ceureanu, Bucaresti.

Sibiu-Nagyszében. Soimii—Olimpia 3:0 (2:0). A nap egyik meglepetése. Mindhárom gólt Petricioiu szerezte.

Tg-Mures-Marosvásárhely. Mures—Vulturii 5:0 (2:0). A nap legnagyobb meglepetése a B) divízióban. A gólok 21. és 29. percben

kitűnő adottságokkal rendelkező Schmidt kapus súlyos hibájából, Pop révén esett.

Az unalmas játékot méltóan egészítette ki Mity Niculescu gyenge játékvezetése, valamint a határbírák immár bosszantó „hazahuzása”.

AMEFA — Venus 1:1 (1:1). Ötezer főnyi rekordközönség előtt játszották a mérkőzést, amely hatalmas küzdelem után 1:1 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött. Az eredmény igazságos. A vezetőgőlt a honi csapat szerzi meg: Prasler kitűnő gólhelyzetben áll a Venus kapuja előtt, amikor Albu alaposan felvágja. A megítelt tizenegyest Prasler véthetetlenül tette be. Nem sokkal a vezető gól után pazar Humis—Petea—Gavrilescu akcióból utóbbi kiegyenlített.

Unirea Tricolor—Universitatea 8:0 (2:0). Bucaresti, május 24. Kevésszámú közönség előtt az Unirea Tricolor beállította a tavaszi bajnoki szétvonás gólrakordját: nyolc góllal terhelte — érthetetlenül — az egyetemi csapat hálóját. Góllövők: Jordache (3), Kovács (2), Cárjan (2) és Shlieriu. Vezette Ionescu Tope.

Ripensia—Crisana 2:0 (2:0). Timisoara-Temesvár, május 24. A Ripensia csak komoly küzdelem után fektette kétvállra hatalmas lelkesedéssel játszó ellenfelét. A vezetőgőlt Dobay szerezte meg, majd tulszigorúan megítelt 11-esből Zombory állította be a végeredményt. Vezette Bucur Barsu.

CAO—Gloria 3:0 (1:0). Oradea-Nagyvárad, május 24. A hazai együttes minden különösebb megérdemeltetés nélkül győzött. Különösen a CAO csatársora működött kiválóan. A gólokat Kocsis (2) és Kovács lökték. Biró Muresan Anton.

A Nemzeti Bajnokság állása a következő:

1. Venus	21	12	6	3	59:24	30
2. FC Rapid	21	12	4	5	56:26	28
3. AMEFA	21	10	7	4	45:25	27
4. Ripensia	21	12	1	8	57:38	25
5. Viktoria	21	12	1	8	54:45	25
6. CAO	21	8	4	9	38:43	20
7. Universitatea	21	8	2	11	37:56	18
8. Juventus	21	7	4	10	39:50	18
9. Gloria	21	7	2	12	34:50	16
10. Chinezul	21	6	4	11	34:50	16
11. Crisana	21	5	5	11	33:45	15
12. Unirea Tricolor	21	6	2	13	47:77	14

Szász, szünet után a 3. percben Szász, a 13. percben 11-esből Simkó. A 27. percben a jól bíraskodó dr Ciurel játékvezető kiállítja Pásztor (Mures) játékost. A 29. percben Glanczmann rugja az utolsó gólt.

Craiova. Crai Iovan—Jiul 5:1.
Alba-Iulia-Gyulafehérvár. Unirea—Staruina 1:1 (1:0). Rada, illetve Hanga a gólszerző.
Carei-Nagykaroly. Viktoria—Rovine Grivița 0:0. A Rovine az utolsóelőtti percben Jurca révén mellélőtt egy 11-eset. Ez az eredmény is meglepetés.

A nyugati csoport állása:

1. Phönix	20	13	3	4	59:19	29
2. Vulturii	19	12	4	3	45:28	28
3. Olimpia	19	13	1	5	53:26	27
4. Rovine Grivița	20	12	1	7	48:27	25
5. Mures	20	11	2	7	47:35	24
6. CAMT	19	10	2	7	48:30	22
7. Jiul	18	10	1	7	45:29	21
8. Craiovan	19	8	3	8	39:50	19
9. Unirea	19	5	8	11	30:51	13
10. Soimii	19	5	3	11	28:49	13
11. Staruina	19	5	2	12	26:41	12
12. CFR	19	4	1	14	28:49	9
13. Viktoria	19	2	2	15	14:66	6

A keleti csoportban még nem egészen tisztá a helyzet, minden valószínűség szerint azonban, különös tekintettel a hátralevő mérkőzésekre, a csoportbajnokságot az ACFR nyeri. Eredmények: Cernauti, Dragos Voća—Victoria 4:1 (3:0) és Jahn—DUIG 0:0.

Braila. Franco Romana—Makkabi 1:1 (1:1). Brasov-Brassó. IAR—Sporting 7:1 (1:0). Ploesti, Textila—Tricolor 3:2.

A keleti csoport hat első helyezettje:

1. ACFR	19	14	0	5	49:26	27
2. Dragos Voća	19	12	3	4	53:36	27
3. DUIG	19	10	6	3	34:19	26
4. Makkabi	20	11	2	7	58:36	24
5. Sp. Student	18	10	4	4	45:23	24
6. Victoria	18	9	3	6	42:37	21

Kerületi bajnokság JATEK NÉLKÜL NYERT A HAGGIBBOR

Cluj-Kolozsvár. A Haggibbor—Unirea bajnoki mérkőzés az Unirea meg nem jelenése miatt elmaradt, a Haggibbor játék nélkül kapja a két pontot. Reuniunea—Napoca 1:1 (1:1). KMSC—Victoria B) 3:1 (0:0). Bolohan-kupa mérkőzés. Ifjúsági bajnokság: CFR—Turnatoria 3:1 (2:0). Rueniunea—Napoca 2:1 (2:1). A KMSC—Haggibbor, utóbbi meg nem jelenése miatt, elmaradt.

Satumare-Szatmár. CFR—SSE 3:0 (0:0). Timisoara-Temesvár. Galvani—Patria 3:2 (1:0). CFR—Vulturii 2:1 (1:0). Rapid—Juventus 9:1 (3:0). Freidorf—Venus 2:0 (1:0). Staruina—Bohn 2:1 (2:0).

Arad. Unirea—Intelegerea 5:2 (4:1). Sparta—Hakoah 2:1 (2:0). Astra—Transilvania 3:1 (1:0). USA—SGA 5:0 (2:0). CAA—Tricolor 4:2 (4:0).

Külföldi eredmények

AUSZTRIA—MAGYARORSZAG 2:2 (2:1) Budapest, május 24. Huszezer néző előtt játszották a nyolcvanegyedik osztrák-magyar válogatott labdarúgómérkőzést, amely 2:2 (2:1) arányban eldöntetlenül végződött. A mérkőzés előtt és alatt eső áztatta a pályát. A vezetőgőt Sas lötte, Pesser azonban kiegyenlített, majd a vezetőgőlt is megszerezte. A második félidőben Cseh lötte a magyar csapat kiegyenlítő gólját. Biró Langenus, Belgium.

Olaszország — Csehszlovákia 1:0 (1:0). Prága, május 24. Az Európa Kupa mérkőzésen Olaszország legyőzte Csehszlovákiát. Az eredmény meglepetés. Az egyetlen gólt Piolo lötte. Negyvenezer néző.

Budapest. Újpest—Phöbus 2:2 (2:1), III. kerület—Elektrómos 0:0, Nemzeti—Haladás 2:1 (1:0).

Párizs. Irsország—Franciaország 2:0 (0:0). 50 ezer néző előtt.

Helsinki. Anglia—Finnország 8:0 (5:0). Frankfurt. Milánó—Frankfurt am Main 3:1 (1:1).

Pozsony. Bratislava—Leicester City 3:1 (1:1). Az angol csapat európai turáján utolsó mérkőzése.

AZ ORADEAI-NAGYVÁRADI MAKKABI szerdán, május 26-án este 1/10 órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlést a Fészek Klubban.

Bécs. Németország—Ausztria 15:6 (6:3). Kézilabda válogatott mérkőzés. 40 ezer néző előtt.

A Tricolor bejutott a B) ligába. Baia-Mare-Nagybányáról jelentik: A második Tricolor—Ceramica mérkőzést (az első Bistrița-Besztercen eldöntetlenül végződött), a Tricolor nyerte 2:0 arányban. E győzelem révén a Tricolor bejutott a B) ligába.

ALTMANN MASODIK lett Románia kardbajnoki versenye. Első Marinescu. A harmadik helyen Predescu főhadnagy végzett.

Megváltozik Románia világbajnoki beosztása? A Nemzetközi Labdarúgó Szövetségtől értesítés érkezett Bucarestbe, mely szerint az illetékes bizottság megváltoztatta Románia és Jugoszlávia beosztását. Eszerint 2. csoportban: Norvégia, Irsország, Lengyelország és a sorsuzása szerint Románia vagy Jugoszlávia kerülnek. 3. csoport: Egyiptom, Románia, vagy Jugoszlávia és esetleg Spanyolország.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készülnek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság nyomtatásában Cluj, Str. Barca L. Pop 10. Telefon: 8-61.

**HAMAR FÁRAD
FÁJNAK A LÁBAI**

SZABADALMAZVA AZ
ÖSSZEÁLLAMOKBAN

ROTI. KIR. SZABADALOM N° 2-4-123

MÉRSZÉNYEK MINDEGY
LÁS FÁJDALMA HA
AESCULAP
CÁPO BETÉTET VISZEL
KAPHATÓ
CARMEN
CIPŐLAKKAL

Kapható minden jobb cipőüzletben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portófelvétel mellékelve van.

Tanítványkiképzést vállal többféle módszerrel **ELLA Kozmetikai Intézet** Regele Ferdinand 11. I. emelet. Tartós szépség. Ráncok kezelése.

Keressék azonnalra egy román, magyar, német nyelvet beszélő, jómegjelenésű divatáruban jártas önálló kiszolgálót. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével Klein Izidor Tg. Mures, Reg. Ferdinand 23 címre küldendők.

Eladó havi 3000 lején felül jövedelmező gyógyszerári tulajdonrész 120.000 lejért. Értekezni Siculiana Cal. Victoriei 43. Tel. 14-81.

Eladó ipartelepnek, vagy 8 házhelynek alkalmas telek vasut mellett 6100 m² 150.000 lejért. Felvilágosítás Siculiana Cal. Victoriei 43. Telefon 14-81.

Eladó 1 holdas villatelek Str. Grădiniilor 14 sz. 280.000 lejért. Értekezni Siculiana Cal. Victoriei 43. Telefon 14-81.

Román-magyar levelezőt, ki könnyvelésben is jártas, keres vidéki iparvállalat. Gyorsított, lehetőleg családost, előnyben. Részletek ajánlatokat „Iparvállalat” jellegre a kiadóba kérünk.

Fűszer- és vegyeskereskedőség szombat megtartásával állást keres. Ajánlatot „Somosabbat” jellegre a kiadóba kér.

Az örökéletű, modern, elegáns, feltűnően olcsó „Flander” függöny, ágyterítő, asztalterítő kapható minden jobb üzletben, továbbá kizárólagos romániai készítőjénél: Függöny-fűzőszalon Str. Neulucea 2. Dermatopala Tetszés szerinti méretben készül.

Sángoerg fürdőben régi jóhírnéknek örvendő ort. kóser vendéglőmet május 25-én nyitom meg. Szíves pártfogást kér Grün Zsigmond.

Teljes szakképzettséggel bíró nő vegetáriánus konyha megnyitására társat keres 10.000 lejvel. Cím a kiadóban.

Citroen autó, négyhengeres, nyitott, kifogástalan állapotban eladó, esetleg csukottal cserélném. Str. Bucovina 32.

Uriember, vegyész, közel az ötvenhez, független nő ismeretségét keresi, némi vagyonnal, házasság céljából. Válasz „Uj élet” jellegre a kiadóba.

Fiatalember zsidó uricsalánál komfortos lakást és teljes ellátást keres. Rosenvasser M. Viteazul 24.

Főztesben és kiszolgálásban jártas zsidó nő keresek. Rothschild bodega, P. Mihai Viteazul 33.

Különbejárati butorozot szoba, butor nélkül, főzőkemencével, június 1-re kiadó. Regala Ferdinand 20, I. em.

Könyvbutorok a legmodernebb kivitelben a legdivatosabb színekben olcsón kaphatók a Str. Barfiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

Az európai kerrel játszó cseh drámaírók az alábbiakból a mély humorból, amely összefogva it...
A darab egy játszódnak. A leprához hasonló fehérvör, a képzelt beveg civilizáció romni akarja. Öt már a fehér ennyi kapta Dr Galén, a fel a halálos gyógymódját a szegény emberek és hat esében hajlékébe kényeszo soha többé...
Óriási vagyó egy ember n hajthatatlan örök békét. és nem hős boróban s emberek n...
A mindjót félelem háboteti a népet a békefront dőse. Hogy provokációk után háború harc kezdete borzalmas b nak völegén segítségét a rolja. Dr. G borus beszé keresztil ké hogy gyógy esik a töme lincselik, tá rát gyógyító szét a föld...
Fehér ápolókő katonás t...
Hivatalosképi Másodtanárse jón): Biztos ur, már beszállott...
Hivatalosképi den betegszobát Másodtanárse zártunk. Az e lent az előcsar ügyi miniszter...
Hivatalosképi nyes férfiak vi hát utoljára: s mennie, csak d Pihenj!
Hivatalosképi (Eltűnik a Tuli (Csend. Valah lani. — Két pol az ápolókőp...
Jón a Marsall, mellette Udva Miniszter. Móg...
Udv. tanácsot nak a kontroll kórbán szenved módszerrel gy hasonlitan...
Marsall: Ért Udv. tanácsot ha óva intem e kívül rettetene intézkedés elle Marsall: Ne nak mindent k (Bemegy a t...
(Egy pillanatn csos hangját vártatva kítám nok, a Ma Tábornok. B (A tizenkett nyomulnak kif

A FEHÉR KÓR

Írta: KARL CAPEK

Az európai színpadokon óriási sikerrel játszó Capenek, a zseniális cseh drámaírók pacifista drámáját. Az alábbiakban egy részletet közlünk a mély humanizmussal telített drámából, amelynek tartalmát röviden összefogva itt adjuk:

A darab egy képzeletbeli országban játszódik. A világot egy borzalmas, leprához hasonló betegség pusztítja: a fehérvír, vagy Cseng kór, amely képzeletbeli betegséggel a szerző a fehér civilizáció rothadását is szimbolizálni akarja. Ötmillió ember pusztult el már a fehér kórban és sokszorosan emmi kapták már meg a betegséget. Dr Galén, a szegények orvosa találja fel a halálos kimenetelű betegség gyógy módját, de gyógyszerével csak a szegény embereknek segít; a gazdagoké a hatalmasokat csak abban az esetben hajlandó gyógyítani, ha cserébe kényszerítik uralkodóikat, hogy soha többé ne viseljenek háborút. Óriási vagyontörőket kínálnak neki egy ember megmentéséért. Dr Galén hajthatatlan. — Békét akar a világon, örök békét. — Dr Galén nem bolond és nem hős — egyszerűen volt a háborúban s ezrével látott egészséges embereket meghalni.

A mindjobban terjedő kórtól való félelem háboruellenes agitációra készíti a népet. Az államfő látja, hogy a békefront megalkulása napok kérdése. Hogy ezt megelőzze, rendszeres provokációk és politikai merényletek útján háborúba hajtja nemzetét. — A harc kezdetén maga is megkapja a borzalmas betegséget. Lánya és annak vőlegénye ráveszik, hogy Galén segítségét az örök békével megvásárolja. Dr Galén, akinek a marsall háborus beszédén felbuzdult tömegben keresztül kell a marsallhoz bejutnia, hogy gyógyulást vigyen, áldozatul esik a tömeg háborus kedvének, meg lincselik, táskáját összetörik, s a leprát gyógyító szer haszontalanul ömlik szét a földön.

ötödik kép

Fehér ápolóköpenyes, de szemelláthatóan katonás tartású férfiak sora.

Hivatalosképi ur (az óráját nézi). Másodtanársegéd (lélegzet után kapkodva jön): Biztos ur, éppen telefonáltak. A marsall már beszélt az autóból.

Hivatalosképi ur: Tehát még egyszer: minden betegszobát —

Másodtanársegéd: — már reggel 9-kor lezártunk. Az egész személyzet felsorakozott lent az előcsarnokban. Már ott az egészségügyi miniszter is, szaladok — (eltűnik).

Hivatalosképi ur: Vigyázz! (Az ápolóköpenyes férfiak vigyázásába hlyezkednek.) Tehát utólag: senkinek sem szabad erre átmennie, csak ókegyelmessége kíséretének! — Pihenj!

(Autószíreña.)

Hivatalosképi ur: Már itt van! Vigyázz! (Eltűnik a Kulisszák mögött.)

(Csend. Valahonnan üdvözlőbeszédet hallani. — Két polgári ruhás ur átsiet a folyosón, az ápolóköpenyes férfiak szalutálnak.)

Jön a Marsall, tábori egyenruhában, kétoldalt mellette Udvari Tanácsos és Egészségügyi Miniszter. Mögöttük a kíséret, katonatisztek, orvosok.

Udv. tanácsos: — itt a tizenkettesben vannak a kontrollpáciensek, akik szintén Cseng-kórban szenvednek; ezeket azonban nem az új módszerrel gyógyítjuk, hogy össze lehessen hasonlítani az elért eredményeket.

Marsall: Ertem. Megnézzük őket.

Udv. tanácsos: Kegyelmeséged megbocsát, ha óva intem ettől. A betegség ragályos, azonkívül rettenetes látványt nyújt — és minden intézkedés ellenére elviselhetetlen büzzel jár.

Marsall: Nekünk, katonáknak és orvosoknak mindent ki kell bírunk. Gyerünk! (Bemegy a tizenkettesbe, az egész kíséret után.)

(Egy pillanatnyi csend. Csak az Udvari Tanácsos hangját hallani a tizenkettesből. Kisvártatva kitámaszkodik a tizenkettesből a Tábornok, a Másodtanársegéd támogatja.)

Tábornok. Borzalmas! borzalmas! (A tizenkettesből a kíséret más tagjai is nyomolnak kifelé.)

Egészségügyi miniszter: Szörnyű! Nyissák ki az ablakot!

Hadsegéd (zsebkendővel az orra körül): Botrány! Ide vezetnek be vendégeket!

Egy másik ur: Krisztusom Uram! Krisztusom Uram!

Tábornok: Hogy tudja ezt a marsall elviselni!

Miniszter: Uraim, közel voltam az ájuláshoz.

Hadsegéd: Hogy hívhatták meg ide a marsallt? A hülyék! De majd én megmutatom nekik —

Egy másik ur: Látták az urak...? Látták az urak...?

Tábornok: Kérem, ne tessék erről beszélni! Fúj, nekem egy egész életre elegendem van belőle; pedig katona vagyok és láttam már egyet-mást, uraim —

Másodtanársegéd: Hozzak az uraknak kölnivizet?

Miniszter: Miért nem hozta mingyárt magával, ember!

(Másodtanársegéd elszalad.)

Hadsegéd: Vigyázz!

(A kíséret ellép az ajtó felé. Kijön a Marsall, mögötte az Udvari Tanácsos és az orvosok.)

Marsall (megáll): Mint látom, az urak nem bírnak ki sokat. — megyünk tovább.

Udv. Tanácsos: A tizenhármass, persze, egészen más képet nyújt. Ott ugyanis már új módszerünket alkalmazzuk. Kegyelmeséged személyesen is meggyőződik róla —

Marsall (bemegy a tizenhármassba. Utána az Udvari Tanácsos és az orvosok. A kíséret habozik, betekint az ajtón, aztán egyenként bezárlingóznak a tizenhármassba. Csend. Ismét csak az Udvari Tanácsos tompított hangja.)

Hang (a színpad mögött): Allj!

Második hang: Engedjenek be, nekem be kell mennem —

Hivatalosképi ur (előbukkan a kulisszák mögött): Mi az? Ki az?

(Két ápolóköpenyes férfi doktor Galént karjánál fogva hozza.)

Hivatalosképi ur: Ki engedte ezt be ide? — ember, mit akart itt?

Dr Galén: Engedjenek a betegekhez!

Másodtanársegéd (jön vissza, kezében egy üveg kölnivíz.)

Hivatalosképi ur: Iseri ezt az embert?

Másodtanársegéd: Ez doktor Galén, biztos ur!

Hivatalosképi ur: Van itt valami keresnivalója?

Másodtanársegéd: Igen, azaz — Tulajdonképpen igen. Itt dolgozik a tizenhármassban.

Hivatalosképi ur: Bocssáson meg, doktor ur. — Engedjétek el! — Miért nem jött kilenc óra előtt, mint a többi orvos?

Dr Galén (karjait dörzsöli): Nekem... nekem nem volt időm... én gyógyszerrel készítettem a betegeknek —

Másodtanársegéd (tompítottan): Galén doktor ur ugyanis nem kapott meghívást.

Hivatalosképi ur: Ah, ugy. Most velem kell maradnia, doktor ur, nem mehet be, amíg a marsall el nem vávozik.

Dr Galén: De hiszen... —

Hivatalosképi ur: Tessék velem jönni! (Elvezeti a kulisszák mögé.)

(A tizenhármassból kijön a Marsall, az Udvari Tanácsos és a többiek.)

Marsall: Gratulálok, kedves Sigelius. Kész csoda.

Egészségügyi miniszter (egy papírlapról olvassa): „Kegyelmes uram, szeretett marsallunk, engedje meg, hogy az egészségügyi minisztérium nevében —”

Marsall: Köszönöm, miniszter ur. (Udvari Tanácsoshoz fordul.)

Udv. Tanácsos: Kegyelmes uram, alig tudok szavakat találni... Bennünket, a Lilienthal-klinikát oly magas kitértetés ért... Mi, a tudomány emberei azonban tudatában vagyunk annak, milyen jelentéktelen és szegényes a mi érdemünk ahhoz az érdemhez képest, amely sokkal súlyosabb rákfenét irtott ki: az anarchia rákfenéjét, a barbár szabadság ragályát, a korrupció lepráját és a társadalmi bomlás pestisét, amely megfertőzte volt és szinte halálra sorvasztotta nemzetünk szenvedését —

Dicsérő morgás: Nagyon jó! Brávó!

Udv. Tanácsos: És ezért felhasználom ezt a ritka alkalmat, hogy mint egyszerű orvos mélyen meghajoljak az előtt a legnagyobb orvos előtt, aki valamennyiünket kigyógyított a nemzeti belpoklosságból, kemény, néha a műtőkéhez nyúló, de mindig megváltást hozó terápiájával. (Mélyen meghajol a Marsall előtt.)

Dicsérő zugás: Brávó! Brávó!

Marsall (kezet nyújt az Udvari Tanácsos-

nak): Köszönöm, kedves Sigelius. Hatalmas munkát végzett. A vizontlátásra!

Udv. Tanácsos: Leghálásabb köszönetem, kegyelmes uram!

Marsall (Elmegy az Udvari Tanácsos, kísérete, orvosok, stb. társaságában.)

Hivatalosképi ur (előbukkan a kulisszák mögött): Tulestünk rajta. Vigyázz! Kettős rendekben előre és bezárni a menetet! (Az ápolóköpenyes férfiak követik a kíséretet.)

Dr Galén: Már bemehetek?

Hivatalosképi ur: Még egy pillanat, doktor ur, csak amíg a marsall elmegy. (A tizenkettes felé megy és bedugja az orrát az ajtón; gyorsan ismét becsapja az ajtót.) A teremtsit! Ide járnak az orvosok?

Dr Galén: Mi? Igen, persze.

Hivatalosképi ur: Akárhogy is, doktor ur, mégis csak nagy ember. Hős.

Dr Galén: Kicsoda?

Hivatalosképi ur: A mi marsallunk. Teljes két percig kibirta ott. Mértem az órám.

(Autószíreña.)

Hivatalosképi ur: Már elment. Hát most már bemehet, doktor ur. És bocssáson meg, hogy néhány percig a foglyunknak tekintettük —

Dr Galén: Nem tesz semmit, nagyon örvendtem — (bemegy a tizenhármassba.)

Másodtanársegéd (befut): Gyorsan, hol vannak a sajtó emberei? (Átfut a színen.)

Hivatalosképi ur (órájára néz): Nna, nem is tartott olyan sokáig. (Elmegy.)

Másodtanársegéd hangja: Erre, uraim, erre. A tanácsos ur rögtön itt lesz.

(Jön egy csapat újságíró a Másodtanársegédrel.)

Másodtanársegéd: Itt, uraim a tizenkettesben láthatnák, hogy néz ki az ugynevezett fehérvír, amikor nem a mi módszerünk alapján gyógyítják; de nem ajánlom az uraknak... Ujságírócsapat (behatol a tizenkettesbe, de nyomban rémülten hátrál): Mi van ott? —

Vissza! — Engedjenek! — Szörnyű! — Rémes!

Egy újságíró: Azok... azok el vannak veszve mi?

Másodtanársegéd: Hát igen. És itt a tizenhármassban az urak személyesen győződhetnek meg róla, milyen eredménnyel jár a mi gyógy módunk néhány heti kezelés után. Csak tessék, kérem, ne tessék semmitől sem tartani —

Ujságírócsapat (habozva benyit a tizenhármassba; mind bemennek.)

(Udvari Tanácsos jön vissza, ragyog az örömtől.)

Másodtanársegéd: Kérem, tanácsos ur, az urak az újságíróktól éppen a tizenhármassban vannak... —

Udv. Tanácsos: Hagyjanak most békében! Anyira meg vagyok hatva... Hát gyereink, gyereink, hol vannak?

Másodtanársegéd (a tizenhármass ajtajában): Kérem, uraim, a tanácsos ur már itt van.

Ujságírócsapat (kijön a folyosóra): Ezt a csodát! — Hihetetlen! — Pompás!

Másodtanársegéd: Helyezkedjenek el, uraim, a tanácsos ur megad minden felvilágosítást... —

Udv. Tanácsos: Az urak megbocsátanak, de olyan mélységes meghatottság vett rajtam erőt... Ha látták volna, milyen részvételt és milyen erkölcsi bátorsággal hajolt le a marsall és nyomorult páriák ágya fölé... Felejthetetlen pillanat volt, uraim!

Egy újságíró: És mit mondott?

Udv. Tanácsos: No, utána nagyon is hízogóen nyilatkozott —

Másodtanársegéd: Ha a tanácsos ur nem veszi rossz néven, ókegyelmessége a következőképpen nyilatkozott: Gratulálok önnek, kedves Sigelius. Valóságos csoda. Nagy munkát végzett, tanácsos ur.

Udv. Tanácsos: No igen, a marsall nagyon is tulbecsülte érdememet. Most, amidőn megtaláltuk a biztos gyógyszert az ugynevezett fehérvír betegség ellen, megírhatják, uraim... hogy a történelem legszörnyűbb betegsége volt, rosszabb, mint a középkori pestis. — Most már nem szükséges elhallgatni ennek a borzalmas veszedelemnek a mérvét. Büszke vagyok rá, uraim, hogy e siker pálmáját a mi nemzetünk viszi el — és hogy ezt a sikert éppen Lilienthalnak, nagy mesteremnek és elődömnek a klinikáján érték el.

Dr Galén (fáradtán áll a tizenhármass ajtajában.)

Udv. Tanácsos: Jöjjön ide, Galén! Uraim, — szintén egyik érdemes munkatársunk. A mi orvostudományunkban nem fontosak a személyes sikerek; mi egyszerűen az emberiségért dolgozunk — Na, csak ne szegyeje magát, kedves doktor Gyerekes, mindnyájan teljesítettük kötelességünket, a legkisebb ápolónő is. Örülök, hogy e nagy napon szivemből mondhatok köszönete valamennyi áldozatkész munkatársamnak —

Egy újságíró: Megmondhatná nekünk, tanácsos ur, miben áll az ön gyógy módja?

Udv. Tanácsos: Nem az enyém, uram. Nem az enyém. A Lilienthal-klinikáé! Hogy miben áll, uraim, azt csak az orvosokkal fogjuk közölni; gyógyszerközök csak szakkezekbe valók.

Közöljék a nyilvánossággal, amit itt láttak. Egyszerűen írják meg: felfedezték a világ leggyilkosabb betegségének a gyógyszerét. De ha meg akarják örökíteni ezt az örömmapot, úgy írjanak, uraim, a nagy hadvezérről... államfőnkéről... a nagyszerű hősről, aki oda ment a belpoklosokhoz, hogy dacoljon a borzalommal és a ragállyal... Ez emberfeletti volt, uraim! Valóban, nem találó szavakat... Bocssáson meg, betegek már várnak. Ajánlom magam, uraim; ha valamire szükségük volna, mindig szolgálatukra vagyok. (Gyorsan el.)

Ujságíró: Hát ezzel készen volnánk, nem?

Dr Galén (előrelép): Kérem, uraim... még egy pillanatra... Kérem, közöljék, hogy én, doktor Galén... a szegények orvosa... —

Ujságíró: Kivel közöljük?

Dr Galén: Kivel? A világ minden királyával, hogy arra kérem őket... én ugyanis voltam a háborúban, uraim — mint orvos... s én azt szeretném, hogy már ne legyen többé háború, értik? Kérem, írják ezt meg nekik!

Ujságíró: Gondolja, hogy majd hallgatnak magára?

Dr Galén: Igen, ugyanis... mondják meg nekik, hogy különben belpoklosságban pusztulnak el, ugyebár... Az a gyógyszer a Cseng-kór ellen: az én gyógyszerem, értik? És én nem adom nekik oda, amíg... amíg meg nem ígéri, hogy már nem fognak többé gyilkolni! Kérem, uraim, mondják meg nekik, hogy én ezt üzenem nekik! Én igazán... senki ezt az én gyógyszeremet nem ismeri, kérdezzék csak meg itt a klinikán; csak én tudok gyógyítani, csak én... Mondják meg nekik, hogy már öregek... mindnyájan, akik uralkodnak. Mondják meg nekik, hogy eleve nem fognak elrohadni... mint ezek itt. Mondják meg nekik, hogy ez vár minden emberre... kivétel nélkül mindenkire... —

Más újságíró: Ön hagyná, hogy az emberek így pusztuljanak?

Dr Galén: És ön hagyná, hogy gyilkolják őket? Miért, kérem... Ha az emberek ólommal és gázzal gyilkolhatnának... minek mentünk meg mi orvosok valakit, no nem? Ha tudnák, micsoda munkába kerül néha... megmenteni egy gyereket... vagy kigyógyítani egy csontszut... És aztán azt mondják, háború! Mint orvosnak... a lövöldözés és az yperit ellen kell lennem, nemde? Én láttam, hogy roncsolja szét az embert... Értsék meg, egyszerűen, mint orvos — nem vagyok politikai, de mint orvos köteles vagyok... küzdeni minden emberéletért, nem? Egyszerűen orvosi kötelesség kiktűszöbőlni a háborút!

Ujságíró: Ugyan, kérem, hogy akarja kikűszöbőlni?

Dr Galén: Hogy? Egyszerűen... mondjanak le a háborus erőszakról, én viszont cserébe odaadom nekik gyógyszeremet a fehér betegség ellen, nem?

Másodtanársegéd (elszalad).

Ujságíró: Hogy képzeli azt, hogy kényszeríthetné a világ minden kormányát —

Dr Galén: Igen, hogy... ez éppen a nehéz, nem? Én tudom, hogy velem nem fognak tárgyalni; de ha önök megírják az újságban — írják meg, hogy azt a gyógyszert nem kapja meg egyetlen nemzet sem, amíg nem közelezi magát... hogy... hogy... hogy már soha többet nem visel háborút, értik?

Ujságíró: Még ha védekezni is kellene?

Dr Galén: Védekezni... hallják az urak, én is védekezni; ha valaki rántkátadna, úgy... lövi fogok, ugyebár... De miért ne lehetne kikűszöbőlni a támadógyereket, miért ne lehetne valamennyi államban korlátozni a fegyverkezést —

Más újságíró: Kizárt dolog. Ezt ma egyetlen állam sem teszi meg.

Dr Galén: Nem? Inkább hagyja, hogy az emberek oly borzalmas halált haljanak? Mi? Anyi embert hagynak szükségtelenül szenvedni? És... és... és az emberek ezt csak úgy hagyják, mi? Gondolják, hogy nem fognak lázadni sem? És maguk a hatalmasok is eleve nem fognak oslánsnak indulni... Ember, hiszen félni fognak... mindnyájan fognak félni... —

Ujságíró: Ebben van valami. Számolni kellene a közvéleménnyel —

Dr Galén: Igen. S önök majd a mondják az embereknek: Ne féljete, van rá gyógyszer. Kényszerítétek uralkodóitokat, tegyenek esküt az örök békére... kössenek örök időkre szerződést minden nemzettel... nos és megszűnik a fehérvír, ugyebár?

Ujságíró: És mi lesz, ha egyetlen kormány sem fogadja el ezt?

Dr Galén: Hallja, ezt igazán sajnálnám... Akkor nem adhatnák ki a gyógyszeremet. Nem, kérem, akkor én nem adhatnám ki.

Ujságíró: Hát mit csinálna vele?

Dr Galén: Mit? Én? Mint orvosnak gyógyítanom kell, nem? Gyógyítanom a szegényeket.

Ujságíró: Miért csak a szegényeket?

Dr Galén: Mert sokan vannak. Óriási praktikus volna, ember! Tudja, legalább bebizonyítanom... az esetek sokaságán, hogy a fehérvírt ki lehet gyógyítani.

Ujságíró: És gazdag embert nem venne kezelésbe?

Dr Galén: Sajnálom, uram... de azt nem tehetném. A gazdagok — a gazdagoknak több

befolyásuk van, ugyebár — ha a hatalmasok és a gazdagok valóban akarnak foglalkozni a békét. Rájuk többet adnak, ugye?

Ujságíró: Nem gondolja, hogy ez a gazdagokkal szemben — némileg igazságtalan eljárás?

Dr. Galén: Az, uram. En azt jól tudom. De nem gondolja, hogy a szegényekkel szemben szintén némileg igazságtalan, hogy szegények? Ember, ha annyit adnak ki kórházakra, mint hadihajókra —

Udv. Tanácsos (jön a Másodtanársegéddel): Kérem a szerkesztő urat, hagyják el a klinikát. Galén kollégát idegroham érte.

Ujságíró: De még szeretnék hallani —

Udv. tanácsos: Uram, itt az ajtó mögött ragályos betegek fekszenek. Az önk érdeke, hogy távozzanak. Aszisztens ur, kísérje le a szerkesztő urat a kijáratához.

(Az ujságírócsoport távozik.)

Udv. tanácsos: Galén, maga megőrült! Nem tudom, hogy az én klinikámon ilyen zagyva és bujtogató beszéd folyjon és hozzá még ilyen napon! Szerencsére mint orvos meg tudom érteni; nyilván agyondolgozta magát. Jöjjön velem, Gyerekes.

Dr. Galén: Miért?
Udv. Tanácsos: Megmondja nekem szépen a vegyi formulát és a gyógyszer pontos alkalmazását és aztán pihenni fog. Szüksége van rá.

Dr. Galén: Tanácsos ur, én bejelentettem föltételeimet, ugyebár... különben...

Udv. Tanácsos: Különben mi lesz? Nos? Mi lesz?

Dr. Galén: Bocsánatot kérek, de... másképp nem tudom kiadni a gyógyszert, tanácsos ur.

Udv. Tanácsos: Maga vagy örült, vagy hazaáruló, Galén! Nyomatékosan kérem, hogy orvoshoz méltóan viselkedjék. A maga kötelessége, hogy segítsen a betegeknek; a többihez semmi köze.

Dr. Galén: De én mint orvos azt akarnám, hogy az emberek ne gyilkolják egymást.

Udv. Tanácsos: En viszont az én klinikámon megtiltom az ilyen nézeteket! Mi nem szolgálunk semmilyen humanistást, hanem a tudományt és a nemzetünket, kolléga ur. Ne felejtse el, hogy állami intézetben van.

Dr. Galén: De miért, mondja — Államunk miért nem köthetne örök békét...

Udv. Tanácsos: Mert nem köthet és nem szabad kötnie. Galén urnak, mint idegen származású embernek, nyilván nincs elég fel-fogása arról, mi a nemzetünk küldetése és jövője. Es elég volt ebből a badarságból! Most pedig utójára kérem, Galén doktor, hogy velem, mint a klinika fejével közölje gyógyszerre képletét.

Dr. Galén: Végtelenül sajnálom, tanácsos ur, de... ezt kérem, nem tehetem.

Udv. Tanácsos: — — — Ki innen! Es többet az én klinikámra ne tegye be a lábát!

Dr. Galén: ...Kérem, tanácsos ur. De igazán sajnálom —

Udv. Tanácsos: En is, uram. Azt hiszi, hogy én nem sajnálom azokat a betegeket, akiknek továbbra is bele kell halniuk a Cseng-kórba, mi? Es gondolja, hogy nem kerülget... egy átkozottul furcsa érzés, amikor magamra nézek? Hogy állok most itt, ember! Az imént itt ünnepélyesen bejelentem, hogy megvan a bélpoklosság elleni gyógyszerünk, nos, most ennek vége és én — Ezzel befellegzett az én tudományos becsületemnek, doktor Gyerekes; tulságosan jól tudom, micsoda botrány lesz. De inkább ezt a vereséget, sem hogy beleegyezzem a maga utópisztikus zsarolásába, Galén! Inkább pusztuljon bele az egész világ a bélpoklosságba, sem hogy itt eltérjem... akár egyetlen pillanatra is... a maga pacifista pestisét!

Dr. Galén: Hallja, ezt nem volna szabad... Ezt mint orvosnak nem volna szabad mondanania!

Udv. Tanácsos: En nemcsak orvos vagyok, uram. En hála Istennek az államomat is szolgálom. — Takarodjék!

(Függöny.)

Mindenkinek

legdrágább kincse az

EGÉSZSÉG

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivataltól Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatvány-számot.

A világ flottái káprázatos parádén tisztelegtek IV. György előtt

Hogyan zajlott le a londoni királynap utolsó fejezete

London, május hó. Az angol koronázás minden ragyogását felülmutatta az ócának felett uralkodó brit világbirodalom tengeri ünnepe.

VI. György királynak 300 hajóerdeje közötti csodálatos diadalutja a hajózás történelmében örök időkre emlékezetes marad. Az előkészítés nagyszerű munkáját gyönyörű idő koronázta be. Az ezüstparás kék mennyboltról arany napsugár ömlött a spitheadi öböl fölé, a vízére, valószínűtlenül szép fényhatásokkal színezték a világ legnagyobb flottaparádéjának jeleneteit.

Ötven ezer tengerész vont sorfalat a világ minden részéből összesereglett hajók fedélzetén, amikor elindult az aranyos királyi jacht ágyudörgés és a 300 hajókürt ujjongó bugása között. A modern hajóóriások mellett szinte történelmi ereklje VI. György király jachtja, de ma is olyan előkelő és méltóságos, mint amilyen volt egy emberöltő előtt, amikor Queen Victoria számára huzták fel középső árbocára a „Royal Standard”-et. A Victoria and Albert parancsnoki hidján tengernagyai között maga is admirális egyenruhában a fiatal VI. György, felesége és ifju életének legnagyobb élményét mámorosan élvező kislányuk, princess Elisabeth.

A királyi jacht mögé sorakozott föl a nyolc hajóból álló kíséret, a világ legelőkelőbb társaságával a lobogódiszes fedélzetén, királyokkal, fejedelmekkel, hercegekkel, miniszterekkel, diplomáttakkal.

a partokon embererdő nőtt ki a rőt homokból.

Egymilliónyi néző leste a nagy parádé kezdetét. Voltak olyanok, akik huszonnégy órája nem mozdultak el helyükről.

A spiteadi öbölben mértani pontossággal elhelyezett hajótábor olyan hatalmas területet foglalt el, hogy a szemlélők hajói csak a középső körökön haladhattak végig, a kilenc hajósor négy külső vonalából csak elmosódott vízóként láttuk a királyt köszöntő óceánjárókat, közöttük a tenger olyan hírességeit, mint például a nagymultu Aquitaniát.

Hatvanál több óceánjáró és más nagy tengeri gőzös szegélyezte a királyi felvonulás utját.

158 angol hadihajó

Először a brit hadiflotta óriásai között vonult el a király jachtja és a kíséret. Sötétszürke a Home Fleet egységeinek páncélburka. A Földközi tenger barátságosabb színehez alkalmazkodik a földközitengeri flotta galambszürke burka. Vannak itt olyan hajók, amelyeket még a világháborúból övez legendás hír, mellettük a hatalmas flotta-program első gyermekei, pár héttel ezelőtt vízrebocsátott cirkálók, torpedórombolók. A Nelson és a Rodney hármas páncéltornyairól a világ legnagyobb ágyui is mintha barátságosan mosolyognának.

A Royal Oak, pár nappal ezelőtt még spanyol vizeken védte az angol kereskedelmi gőzösöket, ma már ünnepélyesen kifényesítve tiszteleg király előtt, az 1300 díszbe öltözött matróz egybefonódó kék szalagjával a félelmetes ágyuk alatt.

Azután következnek a többiek, megszámlálhatatlan sokféleségben, cirkálók, torpedórombolók, az öblös mélyükben nyolcvan repülőgépet rejtő ormótlan aircraft-carrier-ek, a jövőendő tengeri háborúk legveszedelmesebb primadonnái. A törékeny játékszerként ható tengeraltjárók keskeny tornya mellől csak egy-két aranyozott sapkájú tiszt és husz tengerész köszönti királyát. Összesen 158 brit hadihajó sorakozik

egymás mellett. Minden fajtának, minden csoportnak a legjava, 150 millió fontot fizetett értük Anglia népe.

Elűnt a vörös szín a Szovjet hajóiról

Azután kikanyarodunk a király hajója után és a világ flottáinak küldöttei mellett siklunk el. Oroszország Németország hadihajói egymás mellé kerültek a baráti találkozáson. A szovjetszillagos Marat és a horogkeresztes Graf Spree ágyui kedélyesen ásitoznak egymás felé.

A Szovjet hajóiról most már teljesen hiányzik a vörös szín.

Az új Oroszország új tengeri lobogója fehérszínű, alul vastag sötétkék sávval. A német és orosz hadihajók ágyui és embertorkai azon versenyeznek, hogy melyik hajó köszönti hangosabban a brit uralkodót. A Graf Spree fölényesen győz, bármennyire igyekszik is a Marat. Igaz, hogy 25 évvel fiatalabb is.

Csodálatosan hat a külföldi flották élén az Egyesült Államok hatalmas csa tahajója, a Newyork. Mintha színezüsttel volna bevonva karcsu teste. A görögök George Averovaja már 1901-ben is itt parádézott. V. György tiszte-

letére. A mult évben megfiatalították és így most egészen szépen odaillik a franciák vadonatúj büszkesége, a Dunquerque mellé. „Banzáj”-t kiáltanak az apró sárga tengerészek a japán Asgara tiz hatalmas ágyuja alól. Spanyolos szenvedéllyel ünnepelnek a 30,000 tonnás argentinai Moreno matrózai.

Azután a légflotta repül fel, száz repülőgép vagy még több. Nincs idő megszámlálni a gyors egymásutánba tova-tünő, ékalakban fejlődő gépeket. — Ezernyi lobogót lengett az árbócok diadal-ive között érünk vissza a potsmouthi kikötőbe, kétórás csodálatos ut után.

Tündéri éjszakai tüzijáték

Am a nap minden élményét felülmutatja az éjszaka igézete. Mintha lángbábulna a spiteadi öböl. A görög tüzes partok fénye elszűrül a kivilágított árbocerdő ragyogása mellett. Ezer és ezer tarka lámpa bívös fényköréből fényszórók égnek, ivelő sugara tör elő. Minden oldalról fénykévek bukkannak fel, egymásba ütköznek, összeölelkeznek. Egyszerre háromszáz helyről feltörő vakító fényjelet ver vissza a tenger.

Ezer rakéta röppen a magasba szivárványos lángolással. Vörös, fehér, kék fények ölelik körül a királyi jachtot, amelynek árbocán vakító fénykévek között diadalmasan ragyog a Windsor-lobogó. Új és új fényhatásokat varázsolnak elő a minden óceánok ünneplő flottái, míg azután éjjel körül egycsapásra véget ér a másfélórás fényzímfónia, mely sötétség borul a spiteadi öbölre, ahol a világ tengerésze ünnepelte a világbirodalom uralkodóját és Angliát, a tengerek urat.

R. L.

Kis emberek, kis összegért nem pereskedhetnek, olyan drága az igazságszolgáltatás

Miért nyomorognak a fiatal ügyvédek?

Cluj-Kolozsvár, május 24. (Az Uj Kelet tud.) Románia jogszázi, amikor még nem ütötte fel fejét az arányosítási mozgalom, mely az ügyvédek realis követeléseiről terelte el az ügyvédek és a közvélemény figyelmét, sokat foglalkoztak az igazságszolgáltatás bajjaival. Az utóbbi években a kormányok egyre több illetékel és bélyeggel terhelték meg az igazságszolgáltatást olyképpen, hogy szegény ember valóban aligha tud pereskedni. A legegyszerűbb kis permel is annyi féle illeték nehezedik a pereskedőre, hogy sokan bizony meggondolják magukat, míg a kockázatos pereskedésig eljutnak. A drága igazságszolgáltatás az egyik oka az ügyvédi kar nyomorának, mert a peres felek bizony elkerülik az ügyvédi irodákat, a magas illetékektől való félelmükben.

Az előttünk fekvő jelentéktelen ügy számai világosan mutatják ennek a kérdésnek az aktualitását. Valaki, követeléséből 5000 lej csak peres uton tud behajtani. Fiatal ügyvédhez megy, aki 1500 lej honoráriumot kér, azzal az indoklással, hogy több tárgyalásra kell az ügyben elmennie.

Ezután következnek a komoly kiadások. A beadványra elsősorban 26 lej okmány és 2 lej repülőbélyeget kell ragasztani. Később pedig az ügyvéd előterjesztette a költség-számlát, mely a következőképpen alakult:

Kereseti bélyeg	29 lej.
A dosszié boritéka	10 "
A beadvány másolata	5 "
Meghatalmazás másolata	5 "
Perbeszéd-bélyeg	5 "
Kihallgatási bélyeg	9 "
Idéző, bélyeg, végrehajtó	62 "
Akta másolat	5 "
Két tanuról benyújtott lista	25 "
Idéző két tanuhoz	124 "
A határozat hites másolata	18 "
Határozattal kapcsolatos még egy hitelesítés	40 "
Járásbírói közlés díja	60 "
Összesen	392 lej.

Ehhez az ügyvéd még hozzáadott 150 lej költséget arra az esetre, ha a per tárgyalását elhalasztják, különböző, rendkívüli kiadásokra. Ilyen költségek mellett, a felperes, örvendhet, ha 5000 lejt behajtotta és ebből 2000 lejt kiadott költségekre. De esetleg felebezésre is sor kerül és akkor a törvényszéknél újabb sereg költség adódik: a per-

beszéd díja, ítéletmásolatok stb. stb. Érthető tehát, ha az ügyvédi keresetből a mai igazságszolgáltatási illetékek mellett kimaradtak éppen azok a kis kliensek, akiknek szerény honoráriumra jelentős jövedelmét tette ki a fiatal ügyvédi irodáknak. A kis-pénzü ember nem pereskedik, hanem igyekszik úgy hozzájutni a pénzéhez, ahogyan tud. Kiegyezik, alkuadni enged, de nem perel. Nem fizeti ki magát.

Mérenők! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

A Keren Kajemet a zsidó nép életének sorsdöntő órájában lát hozzá Erec Jiszráél egy új, fontos területének a megváltásához és kolonizálásához.

Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításához.

Adományozatok Emek Hule földjének megváltására.

Fuad

A genfi to- tom szabads- az, ami lehe- tengereknek- alatt való á- sáinak köszö- sok" gyorsas- son emlékéne- Népszövetség- konferenciák- sze, míg a m- ferenciát is- A világ talá- ciák növekvő- nek nem síke- ket és elhá- mét; ám ne- lomáciai tev- amely gyor- alkalmazkodi- jesit, valahá- ügyek" elint- rökök, néhá- miak is elha- azt a montre- nek egy par- amely ha ne- lémáik teljes- mértékben f- tázásához.

Az egyipto- tesznek, mos- cíó megaláz- az európaiak- és érdem nél- gukat, minth- na, mint a- 1930 és 1933- tam Egyipto- csony előtt- gátat, amely- a Nilus fölöt- Egyiptom sz- Autók végtel- valamennyier- lobogót. Az- emberekkel;- lobogott a s- gattak, mert- zelmet arato- kik, hogy ra- Szállójában- a most a Ge- ferenciával e- tanítványa a- Zaghlunak, a- meghalt ané- va látta vol-

Akkor a V- sen az Angl- és angolpárt- párt multja- nemzeti párt- angol kor- Nagy-Britan- letartóztatjál- tárgyalások

A tolmács- folyt le a b- és Ramsay- niszterelnök- kérdést:

— Mit ki- vissza csapa-

— És Zaghlu-

— Egésze-

Fuad kirá-

Intranziens-

bocsátani ne-

az állam élé-

tevékenységé-

ember volt,

polgár. Urall-

romszor-négy-

szélni vele é-

rályi támoga-

rendelkezésen-

egyik hajójá-

mányaimat,

könyveimmel-

Olaszul bes-

ven nevelked-

Fuad király és Egyiptom szabadsága

Irta: Emil Ludwig

Genf, május hó

A genfi tó partján most döntenek Egyiptom szabadsága fölött. Kétségtelen, hogy az, ami lehetővé teszi az ember számára a tengereknek és sivatagoknak néhány óra alatt való átszelését, a technika hódításainak köszönhető — ám a „tanácskozássok” gyorsaságáért mindenekelőtt is Wilson emlékének kell hódolnunk, hiszen a Népszövetség megalapítása előtt az ilyen konferenciák egyszer tíz évben ültek össze, míg a mi korszakunkban tíz ilyen konferenciát is össze lehet hívni egy év alatt. A világ talán bele is fáradt a konferenciák növekvő számának láttán, amelyeknek nem sikerült megnyugtatni a kedélyeket és elhárítani egy új háború veszedelmét; ám nem kevésbé igaz, hogy a diplomáciai tevékenységnek ez az új módja, amely gyorsaságával az idő szelleméhez alkalmazkodik, jelentős szolgálatokat teljesít, valahányszor úgynevezett „magányügyek” elintézéséről van szó. Akár a törökök, néhány héttel ezelőtt, az egyiptomiak is elhagyják pár nap múlva ugyanazt a montreuxi hotelt és magukkal visznek egy parafált és lepecsételt okmányt, amely ha nem is tartalmazza belső problémáik teljes megoldását, bizonyára nagymértékben fog hozzájárulni azoknak tisztázásához.

Az egyiptomiak újabb erőfeszítéseket tesznek, most hogy szétbörjék a kapituláció megalázó láncát, ezt a privilégiumát az európaiaknak, akik minden skrupulus és érdem nélkül a Nilus uraivá tették magukat, mintha ehhez több joguk lett volna, mint a legrégebb történelmi népnek. 1930 és 1933 között minden évben megjárta Egyiptomot. Egy szép napon, karácsony előtt volt, az aszuani gigantikus gátat, amely egyúttal a legnagyobb hid is a Nilus fölött, szép zöld zászlókkal, az új Egyiptom színével feldisznitve találtam. Autók végtelen sora vonult fel, amelyek valamennyien büszkén vitték a nemzeti lobogót. Az autók tele voltak bronzarcú emberekkel; bő, fehér inget viseltek, mely lobogott a szélben. Énekeltek és kurjongattak, mert pártjuk nagy választási győzelmet aratott és mert azt mondták nekik, hogy rabszolgaságuk ideje véget ért.

Szállójában találkoztam Nahas pasával a most a Genfi tó mellett tanácskozó konferenciával elnökövel. Nahas pasa legjobb tanítványa és szenvedélyes híve a nagy Zaghluinak, aki igazi profétához méltóan meghalt anélkül, hogy álmait megvalósítva látta volna.

Akkor a Wafd párt győzelme különösen az Anglia feletti győzelmet jelentette és angolpárti elemek leverését. A Wafd párt multja azonos az összes forradalmár nemzeti pártokéval: diáklázadás, Szudán angol kormányzójának meggyilkolása, Nagy-Britannia feltételeket állít, a vezért letartóztatják, száműzetésbe megy és új tárgyalások kezdődnek.

A tolmács elmondotta nekem, hogyan folyt le a beszélgetés Londonban Zaghlu és Ramsay Macdonald akkori angol miniszterelnök között. Macdonald fejtette a kérdést:

— Mit kívánnak, meddig vonuljanak vissza csapataink?

— És Zaghlu válaszolt:

— Egészen Angliáig.

Fuad király helyzete nem volt könnyű. Intranszigiens alattvalói nem tudták megbocsátani neki, hogy az angolok állították az állam élére és ez őt magát is zavarta tevékenységében. Egyszerű sallang nélküli ember volt, de nagy államférfiu: királyi polgár. Uralkodásának utolsó idejében háromszor-négyszer is alkalmam volt beszélni vele és megköszönni a valóban királyi támogatást, amelyben részesített; rendelkezésemre bocsátotta flottájának egyik hajóját, hogy megkönnyítse tanulmányaimat, amelyeket a Nilusról írott könyveimmel kapcsolatosan folytattam.

Olaszul beszélgettünk, mert ezen a nyelven nevelkedett. Talán ezért is bizalmával

tüntetett ki és egyik audiencia során több mint kétórás előadást tartott a kormányzás művészetéül. Korai volna az előadást teljes részletességgel leközlöni. Ideiktatok azonban néhány részletet:

— Ismerem az összes társadalmi osztályokat — mondotta Fuad király — a hercegeket és bérkocsisokat, katonákat és tábarnokokat. Megtanultam ismerni a pénzütséget és az emberi szenvedélyek erejét. A végzetes dekadencia, amely a Habsburgoknál mutatkozott, javarészt egy rosszul értelmezett nevelésnek volt tulajdonítható, melynek következményeit személyesen láthattam Bécsben eltöltött éveim során. Ami engem illet, minthogy nem voltam kiválasztva arra, hogy uralkodjam rá kellett bíznom magamat saját képességeimre.

Hosszu, szürke ruhájában, amelyet az egyiptomiak általában kedvelnek, fezzel a fején, íróasztala előtt XV. Lajos stílusú unalmas és hideg palotájában olyan ember benyomását keltette, aki szembe tud nézni a valósággal. Megvetése a formáságok iránt, amelyek egyébként oly kedvesek a keleti monarchák szemében, méginkább hozzájárult ahhoz, hogy inkább egy nagybirtokos külsejét kölcsönözze számára. A diktatúráról beszélve, mindig nagyon élesen fejezte ki magát; nem tudom, belső meggyőződésből-e, vagy inkább azért, hogy a saját diktatúrájuk aspirációit takarja. Így például egy napon ezt mondta:

Hogyan élnek a héber egyetem diákjai?

Hétszáz egyetemi hallgató a világ minden részéből. Adományokból tartja fenn magát az egyetem. Keresztény teológusok a héber egyetemen

Cluj-Kolozsvár, május 24. A Jeruzsálemi héber egyetem tanára dr. K. I. Grau a napokban Cernautiban tartózkodott, ahol az „Ostjüdische Zeitung” egyik munkatársa előtt nyilatkozott a héber egyetemen tanuló diákság életéről.

— Mindenekelőtt — mondotta a professzor — meg kell említeni a forrásokat, amelyek az egyetem fölépítését lehetővé tették. Sem a mandatárius kormány, sem az ország községei nem segítettek. Alapjaik közül a Keren Kajemet volt az, amely a telek megszerzése körül döntő jelentőségű segítséget nyújtott. Az első években a Keren Hajjeszód is segített az egyetem költségvetése körül. Az angol-amerikai világban nem tartozik a ritkaságok közé, hogy egyetemet, vagy főiskolát magánosok alapítványából talpra állítsanak. Sőt Németországban is megtörtént, hogy például a frankfurti egyetemet ötven jómódú ember — javarészt zsidó bankár — hozta létre és a porosz államnak ajándékozta... Jeruzsálem már nem lehetett ilyen boldog. Volt ugyan a héber egyetemnek is néhány mecenása, akik adományokkal megvették az egyetem alapjait, így Felix Warburg, David Sassoon és mások, de az építkezés és fenntartás költségeinek nagyrészt azok adták, akikhez emmisszárusaink a világ minden részébe elmentek. Az egyetem bará-

— Bárki eljöhöz hozzám. Amig itt áll előttem, nem kételkedhetik lojalitásomban. Azután azt gondolhat, amit akar. Mindenesetre találtam népem körében több, mint ötven embert, akik soha nem voltak miniszterek, és akik az én akaratommal azzá lettek.

— És ezek között hány csakugyan tehetségeset talált? — kérdeztem.

— Ezeknek számát elfelejtettem — válaszolta finom mosollyal, — De biztos vagyok benne, hogy a legbecsületesebb ember nem mindig a legrátermettebb államférfiu. Az ismeretlen jövővel szemben a becsületes ember elveszti fejét, egyensúlyra felborul és elhagyja posztját a küzdelem kellős közepén.

Fuad tudta, hogy az országban számos ellensége van, de Egyiptom függetlensége, amelyet csak 1935 júliusában proklamáltak, akkor még távoli álom volt. Hogy a tisztviselők hangulatát jobban megismerhessem, kis ravaszszághoz folyamodtam. A király egy Nilus-térképpel ajándékozott meg, amelyet kérésemre, aláírásával is ellátott. Valahányszor egy mérnök, vagy tisztviselő jött fel hajónk fedélzetére, kibontottam a térképet és gondoskodva arról, hogy észrevegye a királyi aláírást, tettetett közömbösséggel mondtam:

— Ez a térkép az önök királyának ajánléka.

Egyesek tiszteletteljesen meghajoltak: ezek a királyi hűséges hívei voltak. Mások ezzel szemben csak ennyit mondtak: „Á, igen.” Azt a konkluziót vontam le ebből, hogy az ellenzékhez tartoznak és megkíséreltem beszédbe elegyedni velük.

Az Anglia-ellenes népmozgalom a nemzeti párt tíz éves harca és propagandája eredményeképpen félelmetesen megnőtt. Nagyobb volt, mint Cromer lord idején,

talán éppen olyan hatalmas volt, mint Arabi pasa idején. Ez a nemzeti hős, a második fellach lázadás vezére volt: — az első lázadás 2300-ban történt Krisztus előtt. Elég felhő egyébként ránézni bármely öreg fellach ráncos arcára, amely gyűlölettől torzult el, midőn az angol katonáknak a Nilus melletti nagy kaszárnyája mellett haladt el. Mert nem szabad elfelejteni, hogy az angolok klubjába nem volt szabad belépniök a nagy egyiptomiaknak, akiket Európában királyi udvarok fogadtak és az angolok egyöntetűen felváltak háborodva, ha valamelyik honfitársuk vegyesházasságot kötött. Ha mindez a múlté ma már, úgy ennek érdeme kétségtelenül a nacionalistáké; de ki tudja milyen fordulatot vehetnek még az események. Az egyiptomiaknak egyelőre nincs szárazföldi hadseregük, haditengerészetük és ennek következtében a nemzetgazdasági mérlegük aktív. Ha Európában a költségvetések deficitesek, az első sorban a féltelen fegyverkezésnek tulajdoníthatók. És éppen ez az érem másik oldala az egyiptomiak számára. Fuad király is megmondotta nekem, hogy másképpen gondolkodik civilben és másképpen egyenruhában. Nem mondtotta nekem, hogy melyik gondolkodási mód kedvezőbb számára, de azt hiszem, hogy tudom...

nyaikat, valami külön munkafeladatra vállalkoznak és a tanárok rendelkezésére állanak, mint tanársegédek jutnak keresethez. A diák átlagos kiadása havonta öt palesztinai font (körülbelül 4500 lej).

Hogy mi az a kapocs, ami ezt a hétszáz, a világ minden tájékáról ideérkezett diákot összetartja? Erre a kérdésre egyenes a válasz: Erec Jiszrael ujjáépítése! Ezek az ifjak rajongói a cionista ujjáépítésnek és az életre kelt héber nyelvnek. Emellett eltűnik a származási különbség. Hogy a Rajna melől, vagy a Duna tájékáról, vagy Jemenből, vagy Egyiptomból, vagy Angliából jöttek, az itt mitsem számít. A hétszáz fiatal ember közül mindössze 135 olyan, aki Palesztinában született. Figyelemreméltó jelemlés, hogy az Egyesült Államokból keresztény teológusok is beiratkoztak a héber egyetemre, mert tudják, hogy sehol a világon olyan alaposan nem tanítják a hébert és a keleti nyelvtudományokat, mint Jeruzsálemben. A fővételhez csak érettségi bizonyítvány kell és a héber nyelv valamelyes tudása.

A diákok 32 százaléka leány. A társadalmi élet általában harmónikus és fesztelen. Egy ideig az órák közötti időt a diákoknak nem volt hol eltölteniök, még kintin sem volt. Ezen a fogatkozáson Tel-Aviv egyik polgára, Jakob Solov segített. Az öreg ur egész vagyonát már most egy egyetemi klubház építésére bocsátotta azzal a kikötéssel, hogy élete végéig élvezheti pénzének kamatait. A klubház felépült. Egyszerű, de kényelmes, amely nemcsak a diákság pihenését és szórakoztatását szolgálja, hanem szűkség esetén mint nagy előadóterem is igénybe vehető. Itt tartják az egyetemi ünnepeket is.

A diákegyesületek munkája nagyon élénk és fölőtte tartalmas. Az egyes csoportok vallási, világnézeti, politikai és szellemtudományi problémákat vitatnak meg, főleg pedig az ország ujjáépítésének kérdéseit. Egyetlen diákegyesület nem ismeri a korcsmázást, vagy a kicsapongó mulatozást. Az egyetem közegészségügyi intézkedéseket is léptetett életbe a diákok javára. Minden diák felvétele előtt aláveti magát az egyetemi betegsegélyző orvosi vizsgálatának. Nincs a héber egyetemen tanuló ifjak között egyetlen nemibajos. Ezzel nem igen büszkélkedhetik bármely európai főiskola.

— Öregemberek betegségeinél és neurasténiások bajainál, kiváltkép, ha azok renyhe bélműködéssel és megzavart emésztéssel állanak összefüggésben, akkor reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűtíz sokszor igazi jótétemény! Az orvosok ajánlják.

DUNA UTAZÁSOK

MFTR HAJÓKON SZEMÉLYHAJÓJÁRAT

Budapestről Wienbe hetenként háromszor, Mohácsra naponként, Esztergomba naponként többször.

Budapesten sűrű helyjárak és sétahajózás

Fürdő- és üdülőhajókirándulás hetenként kétszer.

Filieres hajók Pozsonyba és Wienbe. Társasutazások hét országon át, Budapestről a Felső- és Alsódunára, Személyhajójaratokat a Tiszán.

Hajóinkon az utazás: üdülés, pihenés és olcsó szórakozás.

M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R. T. Budapest, V. Mária Valéria ucca 11.

MÁJUS 25.
 fiatalították
 en odaillik a
 esége, a Dun
 kiáltanak az
 japán Asgara
 Spanyolos
 a 30,000 ton
 tróza.
 fel, száz re
 ncs idő meg
 utánba tova
 gépeket. —
 bókoc diadal
 otsmouthi ki
 ut után.
 kai tűzijáték
 vét felülmulo
 ha lángbabo
 rögtüzes par
 ágított ár
 t. Ezer és
 fényköréből
 gara tör elő.
 bukknának
 összeölelkez
 helyről fel
 vissza a ten
 gasba sziz
 brös, fehér,
 királyi jach
 kító fényké
 ragog a
 fényhatáso
 den óceánok
 a éjjél körül
 másfélórás
 ég borul a
 ag tengeré
 dalom ural
 erek urát.
 R. L.
 nem
 ga
 stb.
 édi keresetből
 tékek mellett
 diensek, akik
 ös jövedelmét
 knak. A kisa
 nanem igyek
 ez, ahogyan
 de nem perel.
 Orvosi
 francia, an
 LEPAGE-nál
 Lepagétól,
 érdekli.
 ép életének
 Erec Jiszra
 u megváltá
 segítség
 megvalósi
 e földjének

A Romániai Népkisebbségi Ujságírószervezet Cluj-kolozsvári csoportjának tisztújító közgyűlése

Az új vezetőség nagyszabású programot akar megvalósítani

Cluj-Kolozsvár, május 24. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy érdeklődés mellett zajlott le a Romániai Népkisebbségi Ujságíró Szervezet Cluj-kolozsvári tagozatának tisztújító közgyűlése az Ujságíróklub kistermében. A közgyűlést Szász Endre tagozati elnök nyitotta meg, mely után Halász József pénztárnok tett részletes jelentést a tagozat pénzügyi állásáról. A felmentvény megadása után a megajánlott tisztújítás során egyhangú határozattal a következőket választották be az új vezetőségbe: **Diszelnök:** dr. Krenner Miklós. **Elnök:** Szász Endre. **Ügyvezető alelnök:** Zágonyi Dezső. **Alelnök:** Jámbor Ferenc. **Titkár:** Karádi Nagy Lajos. **Jegyző:** Horosz Béla. **Pénztáros:** Halász József. **Ellenőrök:** Ölmacher Andor és dr. Rösler Viktor. **Intézőbizottsági elnök:** Olajos Domokos; tagok: dr. Ligeti Ernő, Szász Béla, Végh József, Mátrai János, dr. Lakatos Imre, dr. Köves István, Salamon László, Szabó Imre, Walter Gyula, Dsida Jenő, Gyallai Pap Domokos, Kós-Kovács István. **Munkabizottsági elnök:** Tóth Sándor; tagok: gr. Teleki Ádám, Halász József, Arbermann Alajos, dr. Veress Endre, Karádi Nagy Lajos, ifj. dr. Vékás Lajos, dr. Rösler Viktor. **Nyugdíjbizottsági elnök:** dr. Ligeti Ernő; tagok: dr. Kaszner Rezső, dr. Köves István. **Fegyelmi bizottsági elnök:** dr. Krenner Miklós; tagok: dr. Foris Lajos, Szentimrei Jenő; póttagok: Jámbor Ferenc, Szász Endre. **Fegyelmi bizottság ügyésze:** dr. Kaszner Rezső. **Vigalmi bizottság:** Nemes Ferenc, Gredinár Aurel, Barzilai István, Horosz Béla, Halász Erzsébet, Marton Lili, ifj. dr. Vékás Lajos, Hobán Jenő, Nedeczky Ferenc, Varga László. **Főügyészek:** dr. Szeghő Imre, dr. Tusa Gábor. **Ügyészek:** dr. Bartha Ignác, Demeter János. **Orvosok:** dr. Elfer Aladár, dr. Fugulyán Kata, dr. Taub Vilmos, dr. Guzner Miklós, dr. Koronka István, dr. Dóri Béla.

A tisztújítás befejezése dr. Sárkány Gábor országos elnök a kisebbségi ujságírószervezet nagyjelentőségű programját ismertette. Az elnök zárószavai után az egybegyűlt ujságírók nagy melegséggel ünnepelték dr. Sárkány Gábor országos elnököt s az új vezetőséget.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

NE HIGYJ A FÉRFINEK. Clark Gable, Joan Crawford és Franchot Tone szuperszlágere. Történet Londonban, Párizsban és a Rivierán. Rendezte W. S. Van Dyke. Pesten az év legnagyobb sikere volt.

DAVILA MOZGÓ MŰSORA:

Stan és Bran, mint cigányok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: 3 film egyszerre! Fiatalság, kalandorfilm és aktualitás. I. Fiatalság vására. Simone Simon, Jean Pierre Aumont csodafilmje. II. Titkos szolgálat. Kémfilmek koronája. Kay Francis, Leslie Howard. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Diákoknak kedvezmény. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán 3, 6 és 9 órakor nagy kettős műsor: I. Egy asszony tudja mit akar. Operett filmszláger. Fősz.: Lil Dagover és Adol Wohlbrük. II. Az egész város beszél. Izgalmas kalandordráma. Fősz.: Edward G. Robinson. III. Journal. Helyárak: 10 és 17 lej.

BORAPOLAS csak légy víz használatával eredményes! Kerülje a kemény vizet, mely oldott ásványi anyagokat, meszet, tartalmaz. Öntsön mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot, hogy puha, megbízható mosdóvizet nyerjen. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem kapható.

FONTOS! Kérjük feljegyezni, hogy az automata-telefon bekapcsolásával telefonszámunk 21-47-re változott át

Mindennemű üvegezési munkálatokkal, tükrökészítéssel és a legmodernebb üvegciszolással a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árak mellett állunk nb. rendelkezésére.

„SOLIN” ÜVEGIPAR Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța No 3, ezeltől: HUNWALD

Zsidó vér a magyar arisztokráciában

A MOVE elnökének, Marton Bélának a felesége — zsidó származású. Kiktől származnak a Scitowszkyak?

Budapest, május 24. A napokban érdekes füzet jelent meg a magyar főváros könyvtárában: Kempelen Béla „Magyarországi zsidó és zsidó eredetű családok” című műve. Kempelen kimutatja a zsidó eredetű többek között a Wodianer-családról. A család bárósítása előtt néhány évvel még kereskedéssel foglalkozott. Gyermekei a Nemes grófi családba házasodtak. Az első kitérés a Wodianer családában Mörice részéről történt, aki roppant vagyonát leányaira hagyatkozta, akik magyar és olasz nemesi családokba házasodtak.

A Biedermann bárók öse, Mihály Lázár vésnök volt, majd ékszerész és gyapjúkereskedő. Tizenegy gyermekre tizenhat millió forint vagyonát hagyományozott. Leányait Earl of Cuff, Sir Fritzgerald, Schaffgösch gróf, Tharvonat báró, Puissuc gróf, Aptaltem báró vették el. Fiai közül Simon és Gusztáv jöttek vissza Magyarországra. Simon alapította meg a M. L. Biedermann és Társai bankházat. Katolikus lett és feleségül vette Gratze gárdaőrnagy, Mária Terézia-rendes lovag leányát, Amáliát. Ő vette meg Bathány Gusztáv gróftól ennek ötvenezer holdnyi őszi birtokát. Őt gyermeke volt. Egyik leányát az akkori francia nagykövet, Morin Marquis de Bauville vette feleségül. Két fia örökölték megosztottan birtokát. Az idősebbik, Róbert, podhrágyi Popper Adolfné bárónő férje, kapta 1903-ban a báróságot. Két leányuk és három fiuk született. Lucie Amalie Adolfinét Sherr Thoss Béla huszkapitány vette feleségül, Stephanie Leontine Máriát pedig Attem-Petzenstein János gróf.

A Biedermann-család másik ágát Gusztáv (1819—1880) alapította. Felesége révén rokonságban állott Bathány Ödön herceggel. Négy lánya közül a legidősebbet Fejérváry

Géza báró tábornagy, volt miniszterelnök és honvédelmi miniszter vette feleségül. Négy gyermekük született. Az első leányt Gerliczy Ferenc báró, a másodikat Burián István báró, a későbbi külügyminiszter, a harmadikat Korniss Károly gróf vette feleségül.

A Gerliczy-gyermekek közül Félix báró Stirbey hercegnőt vette feleségül, a leányok közül Margit Degenfeld-Schomburg Kristóf grófnő, Erzsébet Forster Jenő báróhoz, Felizia Jósika János báróhoz ment nőül.

Az Ullmann-család egyik ágának alapítója, Ullmann Mózes Pozsonyból jött Pestre, az osztrák kincstárnak volt a dohánybevásárlója kitért és a keresetszékben a Mörice nevet kapta. Sokoldalú férfi volt, nagy művészbart. Ő építette meg 1846-ban a Pest—Vác vasutat. Kezdeményezésére alapították meg a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot. Erdemei elismerésül megkapta 1825-ben a szitányi előnévvel a magyar nemességet. Fiai 1867-ben engedélyt kaptak a szitányi Sztányi név viselésére. A fiuk közül Bernát 1845-ben hont-megyei főszolgabíró, László trencsenygyeji főjegyző és főadószerző volt. Sztányi Vilmosnak volt a legtöbb gyermeke. Eugénia leányát nagykeri Scitovszky János, Nógrád megye alispánja vette nőül. Gyermekük közül Scitovszky János hősi halált halt a világháborúban, Tibor külügyminiszter lett, most a Hitelbank igazgatója, Béla, a volt belügyminiszter, Aladár miniszteri tanácsos. Egyetlen leányukat tüzbereki Kóczán László vette el. Három gyermekük van, egyik leányuk vitéz Marton Bélának, a NEP volt országos főtákarának, a MOVE elnökének felesége.

Sztányi Vilmos másik leányát nappali Justh Gyula, a koalíció idején a képviselőház elnöke, vette feleségül, Irma leányát pedig Richter János, a világhírű karmester.

KÖZGAZDASÁG

Szerződési bélyegilletéket kell leróni az iparosok és magánosok között létrejött munkavállalási megállapodások után

Az ipari üzemek és magánosok között létrejött munkavállalási megállapodások illetékeztetése egyik rég vajdó serelem az érdekelte iparosoknak. E kérdésben a központi bélyegbizottság most hozott döntést, amely ugyan kifejezetten csak egy meghatározott iparágára vonatkozik, de tartunk attól, hogy rövidesen más iparágakra is ki fogják terjeszteni annak alkalmazását.

A bélyegbizottság döntése szerint a bélyeg-törvény 15 szakasza 1.4 százalékos proporcionális illeték alá vonja mindazokat a szóbeli és írásbeli szerződéseket, illetve megállapodásokat, amelyek áruszállításra, vagy valamely munka vállalására vonatkoznak, amennyiben a megállapodást kötő felek ipari, vagy kereskedelmi vállalatok, illetve ipari

üzemek és magánosok. Abban az esetben, ha a megállapodás csupán magánosok között jött létre, nem esik az 1.4 százalékos proporcionális illeték alá.

A bélyegbizottság most ennek a döntésnek következtében kimondotta, hogy például a vegytisztító üzemek és magánfelek között létrejött munkavállalási megállapodások szerződéseknak minősítendőek és mint ilyenek 1.40 százalékos proporcionális bélyegilleték alá esnek.

Kisipari és kézműipari körökben joggal tartanak attól, hogy ennek a döntésnek a szélesebbkörű alkalmazásával a többi iparágakban létrejött hasonló jellegű megállapodásokat is illetékezendő szerződéseknek fogják minősíteni.

A világirodalom szenzációja

André Maurois Anglia története

Egy nagy nép kalandokban gazdag életrajza. Izgalmas, igaz, érdekes remekmű, 576 lap, füzve 211 LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

Mi ujság a külföldi piacokon?

Faexportbizottság létesítését határozta el a csehszlovák kormány, mely hét miniszterium delegátusaiból fog állni. A kivitel a jövőben engedélyezési eljárásához lesz kötve és az exportbizottságnak egyik fontos feladata az is, hogy amidőn a kivitel miatt a belföldi árak emelkednek, az exportot hosszabb-rövidebb időre beszüntesse.

Budapesten ül össze a legközelebbi napokban a dunai hajózási társaságok vezető igazgatóinak konferenciája. A tarifamegállapodást, mely a hajózási társaságok és a közép-európai vasuti intézőségek között nemrég jött létre, nem lehetett ratifikálni, mert a csehszlovák vasutak nem járultak hozzá. Most azonban prágai tárgyalások alapján Csehszlovákia is megváltoztatta álláspontját és a végleges döntés a Budapesten összehívott igazgatói konferencián fog létrejönni.

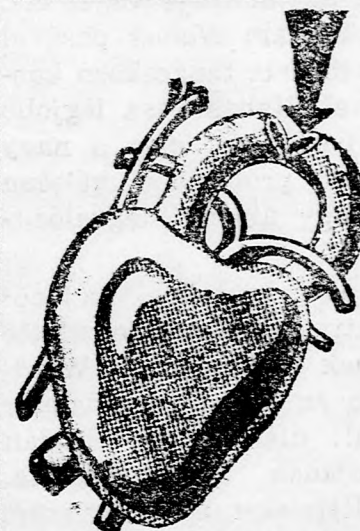
Lengyelországban óriási kereslet van tügyfűrészaruban és az árak rohamosan felszöktek. Az áremelkedés oka az, hogy az állami erdőüzemek beszüntették a tügyfa-eladást és tügygömbfában egyébként is megcsappant a kínálat.

„Nemzeti érdekű bankok”-nak jelölte meg az olasz szenátus pénzügyi bizottsága a három nagy vezető bankot, a Banca Commerciale, a Credito Italiano és a Banca di Roma. Ezek ezt a megjelölést címükben is viselhetik.

Csehszlovákia a fenyőgömbfa kivitelét külön engedélyezési eljárásához kötötte. Ez a rendelkezés április 25-én lépett életbe és 1938 június 30-ig marad érvényben. A kiviteli vám országárszék szerint 60—100 csehszlovákia van megállapítva, ami szeptember hó 15-től kezdődőleg a kétszeresére emelkedik.

A budapesti malmok a lisztárakat újból felemelték. Ezáltal az áremelés a buzaüzemekenél 80, a rozsliszteknél pedig 50 fillér volt. A malmok már a múlt héten is egyzben felpengővel emelték fel a liszt árát, úgy hogy a csütörtöki 80 filléres újabb áremeléssel együtt a lisztárakulás közel másfél pengő. A csütörtöki áremelést az ugyanazon a napon bekövetkezett több mint felpengős buzadrágulással indokolják meg.

Az E. T. E. C.-ben egyesült európai fatermelő államok részére a múlt évben 3.850.000 standard (cca 18 millió köbméter) fenyőfűrészáru exportkvóta volt megállapítva. Eből tényleg exportáltakott 3.831.755 standard. Románia részére meg volt állapítva 233.000 standard, tényleg exportált 267.636 standard. Az 1937-ik évi kiviteli kontingens Románia részére 246.000 standard.

ITT rakódnak le azok a sók, amelyek az artériákat megvastagítják

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes úton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vívőerek falán rakódnak le és ez uton előidéz a legelterjedtebb betegséget, az érlemezésedet. A vívőerek megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendes vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után légszűrésben zavarok állnak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig nagy mértékben csökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladjowsky tanár Sklerolsyrupja. A Sklerolsyrup feladata a vívőerekben lerakódott sók feloldása és a betegség leküzdése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után a betegnek egészen más kinézése van, mintha újjászületett volna.

A cukorbeteg (diabetikusok) „D” Sklerolsyrupot használnak, amely cukor nélkül készül.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

— Pop Ioant elnökévé. Bucur ságügyminiszter kezdte meg mu nács, amely a m rói kinevezéseke miniszter megy nács fontosságá a legfőbb sem meg. A tanács e között. A cluji t ezeltől elhunyt Pop Ioant, a c szekciójának j első elnöké. P népszerűségnek nek örvendő ma vári tábla élér

— Ciuntu m merő nyilatko expedició telje lentik: A Tass követ a távira tója előtt fenn jezte ki azon tartósan akarj Sarkot. Ez a — a legnagyobb Szovjet-Oroszo dományos élet nek lankadatl két. Mint egy nek, amit ug emelő érzés hogy Oroszors ki akarja mut csak a harcte ja szolgáltatni ség nem az er

A nő boldogsá nemcsak a nő érzékeny női te elegendő víz é tim lemosások a napi kozmeti len meglepetés rendszeres és LYSOFORM melyek megaka térümonk és a kéltését, fejlő mely csak zá megvédi a nőt nem rongálja a foltokat. A munkával ké kimérve nem k

— A belga az amnesztia Brüsszelből je lése elhatározta nek lemondásá törvényt, akár zék.

— Windsor megy nászutra adó körökben herceg a Föl menni. A Dai herceg megtek szigeteket és a

— Véres ó városában a zött. A saintó res összeitköz dali ifjuság k tartottak, ami rek hatoltak meg akarták és keletkezé ben egy balo ablakból az u összeitköz t besültek. A re tatott le.

(1937) Kö LE

Irta: Dr Helle lap, füzve 248

Lep

HIREK

— Pop Ioant neveztek ki a Cluj-i tábla első elnökevé. Bucurestiből jelentik: Sassu igazságügyminiszter elnökelete alatt ma délelőtt kezdte meg munkálatait a legfőbb bírói tanács, amely a minisztériummal karöltve a bírói kinevezéseket eszközözi. Sassu igazságügyminiszter megnyitó beszédében méltatta a tanács fontosságát, amit válaszában Volanschi, a legfőbb semmitörvényszék első elnöke köszönt meg. A tanács ezután számos kinevezést eszközölt. A Cluj-i tábla élére a néhány hónappal ezelőtt elhunyt dr. Micsa Pompeiu helyébe Pop Ioant, a Cluj-Kolozsvári tábla második székfoglalójának jelenlegi elnökét neveztek ki első elnökévé. Pop Ioan személyében általános népszerűségnek és kivételes jogászai tekintélynek örvendő magisztrátus kerül a Cluj-Kolozsvári tábla élére.

— Ciuntu moszkvai román követ elismerő nyilatkozata az orosz északsarki expedíció teljesítményéről. Moszkvából jelentik: A Tass jelenti, hogy Ciuntu román követ a távirati ügynökség egyik tudósítója előtt fenntartás nélküli csodálatát fejezte ki azon embercsoport iránt, amely tartósan akarja meghódítani az Északi-Sarkot. Ez a siker — mondotta Ciuntu — a legnagyobb mértékben megtisztelő Szovjet-Oroszországra, mert bizonyítja tudományos élete fejlettségét, erőfeszítéseinek lankadatlanlágát és embereinek értékét. Mint egy szomszédállam képviselőjének, amit ugyanazon békevágy fűt, fellelő érzés számomra megállapítani, hogy Oroszország ezen fényes példa által ki akarja mutatni fiainak bátorságát nem csak a harcsteren és bizonyítékát akarja szolgáltatni annak, hogy az igazi dicőség nem az emberi öldöklésekben áll.

A nő boldogsága önmagától függ! A férfi nemcsak a nő lelkét, de testét is szereti! Az érzékeny női test gondos ápolást kíván. Nem elegendő viz és szappan. A mindennapos intim lemosások és öblítések fontosabbak, mint a napi kozmetika, mert megvédi a kellemetlen meglepetésektől. Nyugtassa meg magát rendszeres és idejében alkalmazott valódi LYSOFORM öblítésekkel és lemosásokkal, melyek megakadályozzák a fertőzést, a baktériumok és a nem kívánatos csírák életre kelését, fejlődését. A valódi LYSOFORM, mely csak zárt üvegben kerül forgalomba, megvédi a nőt a káros következményektől, nem rongálja a fehéreműt, nem hagy hátra foltokat. A biztos hatású és tudományos munkával készült, megbízható LYSOFORM kímélve nem kapható.

— A belga liberális párt éves tiltakozása az amnesztitörvény megszavazása ellen. Brüsszelből jelentik: A liberális párt közgyűlése elhatározta, hogy kéri a minisztereknek lemondását, ha a politikai amnesztitörvényt, akár módosításokkal is megszavazzák.

— Windsor hercege a Földközi tengerre megy nászútra. Londonból jelentik: Mértékadó körökben azt állítják, hogy Windsor hercege a Földközi tengerre akar nászútra menni. A Daily Express tudni véli, hogy a herceg megtekinti Korzikát, Tuniszt, a görög szigeteket és a dalmát tengerpartot.

— Véres összetűzés volt a sáintdenisi városházán a jobb- és baloldali ifjuság között. A sáintdenisi városházán tegnap véres összeütközés történt a jobb- és baloldali ifjuság között. A jobboldaliak gyűlést tartottak, amikor kommunista fiatalok behatoltak a terembe és a gyűlést megakadályozták. Véres verekedés keletkezett a két csoport között s közben egy baloldali fiatal embert az emeleti ablakból az ucca kövezetére dobtak. Az összeütközés tartama alatt többen megsebesültek. A rendőrség husz egyént tartóztatott le.

GOVORA

Idény június 1—szeptember 30-ig

Gyógyfürdőhely jódos és kénsavas árványvizekkel, amelyek ajánlatosak reuma, arthritis, köszvény, szifilisz, bőrbetegségek és visszértágulások gyógyítására. Inhalációk, komprimált levegő, mint Reichenhallban, hidroelektrikus, kénsavas és iszapfürdők, kezelés helyi és statikus villanyozással, diatermia, stb.

HOTEL PALACE és BALNEARA

modern komforttal. Prospektusokkal, tarifával szolgál: Soc. GOVORA-CALIMANESTI, Str. Brezoianu 62, BUCURESTI.

— A kereskedelmi tengerészet napját ünnepelték az Egyesült Államokban. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban tegnap ünnepelték a kereskedelmi tengerészet napját. Ebből az alkalomból Roosevelt elnök beszédet mondott, hangoztatva, hogy szükség van a világkereskedelem kiterjesztésére és arra, hogy tartós alapokra helyezze a világ békéjét. Cordell Hull államtitkár beszédében a túlzó nacionalizmus tételeit vitatta.

— Epehólyaghurutnál, epeköveknel, epehomoknál és sárgaságnál igyunk reggelként éhgyomorra egy-egy pohár természetes Ferenc József keserűvizet kevés forróvízzel keverve. Az orvosok ajánlják.

— Japán hadihajó látogatása a kieli hadikikötőben. Berlinből jelentik: Az Ashigara japán páncélos hajó fedélzetén Habayasi tengernaggyal, ma reggel Kiel kikötőjébe érkezett. Harminc év óta most első ízben tesz látogatást japán hadihajó német hadikikötőben.

— Kalauzianfolyam. A Rapid autobus-társaság kalauzianfolyamot nyit. Érdeklődők jelentkezzenek a szindikátus központjánál. Str. Regele Carol II 119. sz.

— A Cluj-i ortodox chevra új vezetőségének első ülése. Vasárnap délután tartotta a Cluj-i ortodox chevra új előjárósága és választmányja első ülését. A jubiláris esztendőben megválasztott vezetőség teljes számban jelent meg. A folyó ügyek tárgyalása előtt László Gyula, az immár harmadszor megválasztott elnök melegen üdvözölte a vezetőséget fölkerve minden egyes tagot a chevranál hagyományos békés szellemben való munkálkodásra, hogy a közelmúlt szép, konstruktív munkája továbbra is fejlődhesse a város zsidó társadalmának üdvére. A szívből fakadó szavakra Lillenthal Sándor előjáró válaszolt. Beszédében kihangsúlyozta, hogy a Szentegylet vezetősége és minden tagja a legteljesebb bizalommal viseltetik az elnök iránt, akinek érdemeit a chevra tagjai méltán elismerték azzal, hogy immár harmadszor állították a vezetést élére. Az eddigi eredmények fokozott produktivitást és munkát igényelnek. A vezetőség igéri, hogy elnökét odaadással fogja támogatni, hiszen erre a chevra multja és jövője mindenkit kötelez. A békés együttműködés jegyében kíván üdvös munkát. Az átértett hatásos felszólalás után a vezetőség folyó ügyeket intézett el.

— Megnyitá a bucaresti gyermekhét. Bucurestiből jelentik: A fővárosban tegnap ünnepelték a gyermekhét megnyitását. A gyermekek ezrei vonultak fel az uccákon, a patriarchán Miron Cristea méltatta a nap jelentőségét. Délután az Athenaeumban volt ünnepség.

— Tokióba érkeztek repülőgépeken Doret és Micheletti francia pilóták. Tokióból jelentik: A Doret és Micheletti által vezetett gép ma reggel 6 órakor leszállt az Aki-i repülőtéren. A tokiói Haneda-repülőtéren előkészületeket tesznek a bátor francia repülők fogadtatására.

— Nagy áradások Lengyelországban. Varsóból jelentik: A Kielce vajdaságban áradások egyre nagyobb méreteket öltenek. A halálos áldozatok száma eddig 31. A kár igen nagy.

— Istentisztelet a Strassbourgon eltemetett román katonák sírjánál. Strassbourgból jelentik: A háboruban elesett és Strassbourgon eltemetett román katonák sírjánál istentiszteletet tartottak tegnap a Strassbourgon tanuló román diákok kezdeményezésére.

— Eljegyzés. Balázs Klárát, Balázs Ferenc beceani gyógyszerész leányát, eljegyezte Bruckstein Géza Bustino (Bustyaháza) Csehszlovákia. Minden külön értesítés helyett.

— Házasság. Kovács Margit és Reiter József Carei f. hó 20-án házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

— Időprognózis. Emelkedő légnyomás 2—5 milliméterrel, váltakozó, többnyire derült ég, változatlan hőmérséklet, elektromos kisülésekkel kísért csapadék helyi jelleggel, majd lehülés.

— Megkezdik a nyugdíjak folyósítását. Bucurestiből jelentik: (A Credința szerint holnap az egész országban megkezdik a nyugdíjak folyósítását.

„NEM TUDTAM, HOGY ILYEN SZÉP VAGY, MOST CSODÁSNAK TALÁLAK!”

Igaz. Amikor először látta, arcbőrére visszataszító volt. Mióta Jaz z pudert használ, a foltok és pattanások eltűntek, a porcosok nem látszanak, arcbőre annyira finom és bársonyos lett, hogy saját maga sem ismeri meg. A Jaz z pudert valóban csodálatos. Egyébként a drogista is megmondta: ezt a pudert a hölgyek ezrei használják, akik feltűnnek arcbőrük szépsége révén.

A Ku-Klux-Klan vége

„Master Wizzard”, a Ku-Klux-Klan legfőbb vezérének palotája, amely Atlantában (Georgiai) központja volt a szörnyű mozgalomnak — katolikus kézre került s nemcsak a templomok alakították át. A palota sorsával a Ku-Klux-Klan élete is meg van pecsételve. A Ku-Klux-Klan Amerika legmészárosabb organizációja volt, amelyről a háború után kezdtek el sokat beszélni. Először 1920-ban hallatott magáról, amikor egész sorozat titokzatos bűncselekményt követett el a szekta és ezzel félelembe és rettegésbe döntötte a lakosságot. A hatóságok tehetetlenek voltak a bűnszövevényekkel szemben, mert igen fontos közeleki szemlélyiségek foglalták el vezető helyet a klubban és titokban segítettek. A bírák és bíróságok állandóan fenyegető leveleket kaptak, hogy meggyilkolják őket s még az elnök közvetlen környezetét is megfélemlítették. Ebben az időben a Ku-Klux-Klan egy bizonyos William Simmons vezetésével alakult, aki azelőtt biztosítási ügynök volt és később „koronázta” nagymesterré. A Ku-Klux-Klan hármas célja volt, elsősorban a harc a katolikusok ellen, másodsorban a néger ellen, harmadsorban az idegenek ellen. A titkos szekta tagjai mindig éjszaka tartották gyűléseiket sokszor a szabad ég alatt, vagy pedig valamelyik hívik házában. Az összejöveteleket szigorúan meghatározott szimbolikus ritus szerint folytatták le, az árukat, az engedetlen tagokat halálra és kínzással fenyegették és igen sokszor ki is végezték. A katolikusok elleni küzdelem tetőpontját Simmons utódja, egy Ewans nevű fogász „uralkodása” alatt érte el. Ő alakította meg a „réműlet brigádját”, amelynek tagjai napi 10 dollárt kaptak s az volt a kötelességük, hogy megzavarják a katolikusok gyűléseit s hogy betörjenek templomokba és menhelyekbe. Ewans alatt igen sok katolikusot gyilkoltak meg, Detroit uccán néha patakokban folyt a vér. E féltől miközött aztán saját hívei szüntették meg. A Ku-Klux-Klan befolyása azután lasanként mindig kisebbedett, a tagok megijedtek a sok gyűléstől, ijesztő jelmezes felvonulásoktól és az erőszakoságoktól. Számuk mindinkább csökkent. 1926-ban a chicagói Eucharisztikus Kongresszus ideje alatt megkísérelték, hogy megzavarják a gyűlést, azonban felvonulásukat maguk a katolikusok verték szét. Most pedig Georgia katolikus püspöke megvette „Wizzard” kastélyát és átalakította templommá. A Ku-Klux-Klan helyisége katolikus istentiszteletre fog szolgálni. Ennél „szomorúbb” sorsot önmagára nézve nem érhetett meg a mozgalom, amely nem szerzett becsületet Amerika kulturális és lelki életének.

Davila Mozgó
MA
Stan és Bran
mint
Cigányok

Kétórás harsogó kacagás!
Jobb mint a Fra Diavolo!
Helyárak: 15, 20 és 25 lej minden bélyeggel együtt.
Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

— Hátszeg klimatikus hely a Retyezát alatt könnyen megközelíthető, szép és érdekes kiránduló helyekkel, helyben strand és teniszpályákkal. Fizető vendégeket komfortos kerti villában mérsékelt árakkal, uri ellátással elfogad **Abraham Józsefné Hateg**.

— Egy szerencsétlen, beteg asszony adományért esede. Egy jobb időket látott, keze munkájából nyugodt életet folytatott asszony néhány hét óta betegsége miatt munkaképtelenné vált. Irtozatos helyzetében kéri a jószívű emberek támogatását. Adományokat kéri eljuttatni Cluj-Kolozsvár, Baron L. Pop 7. számú ház, harmadik ajtajába, Roth címre.

Művészi lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MURES
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI!

(1937) (1937)
Közgazdasági LEXIKON
Írta: Dr. Heller Farkas egyetemi tanár. 498 lap, fűtve 248 lej, nyersvásznonkötésben 290 lej
Lepage-nál Cluj
Postán utánvétellel.

Kenyér és szerelem, Bozay Margit új regénye, amely megelőző nagysikerű regényének a „Tizenöt éves feleség”-nek mintegy folytatása. — A „Kenyér és szerelem” 260 lap, Athenaeum kiadásában ugyancsak 145 Lei Lepage-nál Cluj. Kérjen ingyen Athenaeum nagy jegyzékét.

UJ KELET Legújabb hírek

Megnyilt a népszövetségi tanács tavaszi ülészaka

A spanyol kormány panaszirata, Egyiptom függetlenségének elismerése és Abesszinia kizárása a népszövetségi tagállamok sorából az ülészak napirendjén

Genf, május 24. A népszövetségi tanács tavaszi kilencvenhetik ülészaka hétfő délután 17 órakor vette kezdetét, melyet két nappal később a népszövetségi rendes tavaszi közgyűlés követ. A tanácsülés napirendjén tizenkilenc tárgypont szerepel, melyek közül azonban csak a Népszövetség utolsó évi súlyos válságát okozó abesszin kérdés és a valenciai spanyol kormány által benyújtott panaszmemorandum adhat súlyosabb vitákra alkalmat. Mint fontosabb tárgypont szóba fog kerülni még az Alexanderre-i szandzsák körül felmerült török-francia vita, mely azonban nagyjában már elintéztnek tekinthető és bizonyos vonatkozásban egy új locarnói szerződés megkötésének kérdése is, mely ha érdemi tárgyalásra is kerül, valószínűleg csak a kérdés felületén fog mozogni. Ezen kívül a népszövetségi tanácskozásokról várt jelentős

határozatnak tekintik Egyiptom felvételét a Népszövetség tagjai közé.

Londoni jelentés szerint az a hír, hogy Abessziniát valószínűleg kizárják a Népszövetség kebeléből, számos személyiséget arra készítetett, hogy tiltakozó levelet intézzen a Times-hoz. Köztük vannak Lloyd George, Archibald Sinclair, Atholl hercegnő, Norman Angell, stb.

Eden teljhatalmu felhatalmazást kapott Abesszinia kérdésében

Londonból jelentik, hogy Eden angol külügyminiszter az este elutazott Genfba, hogy résztvegyen a Népszövetség tavaszi tanácsülésén.

Abesszinia kérdésében Eden teljhatalmu felhatalmazást kapott. Valószínűnek tartják, hogy Egyiptomnak a Népszövetségbe való felvétele nem fog akadályokba ütközni.

ni. Valószínű az is, hogy a valenciai spanyol kormánynak a kérésével szemben, hogy a tanácsülés tegye vita tárgyává a spanyolországi beavatkozás ügyét, Eden ki fog tartani amellett, hogy ennek a kérdésnek tárgyalására a londoni benem-avatkozási bizottság a legalkalmasabb.

Ha tanácsülésen felmerül az abesszin kérdés, az angol kormány előreláthatólag elismeri, hogy etiop kormány nem létezik, ki fogja jelenteni, hogy ez a megállapítás nem foglalja magában az abesszin olasz uralom jogi elismerését is.

Genfi jelentés szerint Victor Antonescu Alexandru Cruțeanu kíséretében ma Lausanneba érkezett, ahonnan autón folytatta útját Genfba. Antonescu ma Avenol népszövetségi főtitkár vendége volt ebédre, délután Delbossal találkozik.

Tiltakozó sztrájkot rendeztek a breszt-litovszki zsidó szervezetek az antiszemita pogrom miatt

Varsó, május 24. (Radór.) A Breszt-litovszkban minap történt antiszemita zavargások ellen az itteni zsidó közületek sztrájkot rendeztek el. Ma délben 12 órától 14 óráig tartott a tiltakozó jellegű sztrájk. A varsói zsidó negyedben 14 személyt letartóztattak.

Megnyitották a párizsi világkiállítást

Párizs, május 24. Lebrun elnök ma megnyitotta a nemzetközi kiállítást, akit Blum miniszterelnök, Bastid kereskedelmi miniszter és Labbé, a kiállítás kormánybiztosa kísérték. Lebrun elnök avatóbeszédében köszönetet mondott mindazon országoknak, amelyek résztvettek a kiállításon és elismerését fejezte ki azok iránt, akik Labbéval együtt munkálkodtak a megvalósításban. Milyen jó lenne — mondotta az elnök — ha az ideit tömegtelálokzó megtanítaná arra az embereket, hogy nincsen magasabb életfelfogás, mint kölcsönösen megérteni a szükségleteket és törekvéseket, értékelni minden nép szellemi értékeit és tulajdonságait és hogy nincsen boldogság csak a nemzetközi összhangban és békében.

Borzalmas szerencsétlenség egy fővárosi varrodában

Bucuresti, május 24. Ma délben a fővárosban borzalmas szerencsétlenség történt. Sica Catranic asszony Precupoti Vechi ucca 44. szám alatti varróműhelyében egy primus felrobbant és felgyújtotta a termet, amely tele volt munkáslányokkal. A benzin szétömlett a szobában lévő gyúlékony anyagokon. Catranic asszonyt teljesen elöntötték a lángok. A kihívott tüzoltóknak sikerült a tüzet eloltani. Catranic asszonyt súlyos égési sebekkel, válságos állapotban kórházba szállították. Két munkáslány könnyebb égési sebeket szenvedett.

Meghalt John Rockefeller, a híres amerikai milliárdos

NEWYORK, május 24. A híres amerikai milliárdos: John Rockefeller tegnap 97 éves korában meghalt a Floridán levő Dayton-Reachbani birtokán. Rockefeller az amerikai dollármilliomos-dinaszták egyik legelőkelőbb tagja volt, ak az amerikai nemzeti vagyon tekintélyes hányadát tartotta kezében. Hosszu évek óta teljes visszavonultságban élt és legfeljebb a golf-játékban lelte néha-néha örömet. Az utóbbi években súlyos gyomorjaján anynyira elhatalmasodott rajta, hogy ugyszólván mesterségesen kellett táplálni és kizárólag pépeket és folyadékokat tudott magához venni. Rockefeller súlyos betegsége ellenére is szívósan, szinte mániákusan ragaszkodott az élethez és mint gyakran mondotta, legalább száz évig szeretett volna élni. Ez a vágya azonban nem teljesült: tegnap szivgyöngeség lépett fel az agastyán milliomosnál és orvosai minden beavatkozása ellenére, elköltözött az élők sorából.

Anglia dominiummá akarja átváltoztatni Palesztinát?

LONDON, május 24. Félhivatalos londoni helyről származó értesülések szerint a Palesztinában járt királyi bizottság a koncentrikus támadások hatása alatt feladta Palesztina kantonizálásának tervét. Az új terv szerint a királyi bizottság azt fogja javasolni, hogy szüntessék meg a Palesztina feletti gyakorlati angol mandátumot és a Népszövetség hozzájárulásával változtassák brit dominiummá Palesztinát olyan központi kormánnyal, amely ellenőrzést gyakorolna a vám, a közlekedés, a biztonság, a pénzügyek, a bevándorlás és az agrárügyek fölött. A zsidó, illetőleg arab városok e terv szerint teljes autonómiát kapnának. Az új dominium tagja lenne a Népszövetségnek.

Németország és Olaszország hozzájárulnak a spanyol fegyverszünethez, de a felkelők tiltakoznak ellene

Mussolini belefáradt a spanyol ügyekbe az olaszok nagy vereségei miatt

London, május 24. Politikai körökben úgy tudják, hogy a „Foreign Office”-be megérkezett a Spanyolországban küzdő idegen önkéntesek visszahívására vonatkozó angol indítványra adott német válasz,

amelyet illetékesek kedvezőnek ítélnék. Olaszország és Szovjet-Oroszország válasza még nem érkezett meg.

Párizsi jelentés szerint a spanyolországi fegyverszünetre vonatkozó angol ja-

Felvételre keres

egy erdélyi ékszer-engros cég felvételre megbízható, jellemes és garanciával rendelkező szakmabeb

utazót

Megbízható „Biztos megélhetés” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendő.

vaslatot a sajtó általában kedvezően fogadta. Jobboldali lapok szerint az indítvánnyal a kormányzatot nem akarnak kedvezni, a baloldali lapok viszont azt állítják, hogy az indítvány a valenciai kormánynak a Népszövetséghez benyújtott emlékirata körül van hivatva megoszlatni a véleményeket.

A Figaro szerint Mussolini belefáradt a spanyol ügybe azért nem helyezkedett szembe a fegyverszünet indítványával.

A lap értesülései szerint Olaszországban nyugtalanság van az olaszokat Spanyolországban ért nagy veszteségek miatt.

Véglegesen menesztették Papent bécsi követi állásából

Berlin, május 24. A külpolitika érdeklő közö tartozik az a bécsi jelentés, hogy von Papen bécs német követ visszavonulása állásától véglegesen tekinthető. Von Papen, akinek tevékenysége nagy szerepet játszott Németország dunavidéki politikájában, bécsi magyarázat szerint nem tudta végrehajtani a rábízott feladatot. Nem tudta elérni, hogy a nemzeti szocializmus vezető szerephez jusson az osztrák Hazafias Front kebelében és nem tudta elérni azt sem, hogy az osztrák nemzeti szocialistákat beveggyék a bécsi kormányba.

Legújabb sporthírek

A Venus—Unirea Tricolor nemzetibajnoki mérkőzést szerdán játszik le Bucurestiben, az Unirea Tricolor pályáján

A Román Kupa középdöntőt vasárnap játszik: Timisoara-Temesváron Ripensia—Juventus, Bucurestiben Venus—Rapid.

A telavivi Amal kézilabda csapata tegnap Cernautiban játszott a város válogatottjával, amelytől 8:5 (6:2) arányban vereséget szenvedett.

Athénban görög-lengyel-cseh atlétikai versenyt bonyolítottak le, amelyet Lengyelország nyert meg 166 ponttal. Második Görögország 128, harmadik Csehszlovákia 99 ponttal.

A Haggibbor uszázakosztálya csütörtökön este 7 órai kezdettel az Otthonban ülést tart, amelyen kiosztásra kerülnek a szabadjegyek.

Orvosilag ajánlva. Huszonhat állam egészségét óvja. Ügyeljen az OLLA márkára, ne fogadjon el utánzatokat

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pog 18. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Taxa postala plătite in num. No. 224713

„Europa ne vagy még a”

A Stürmer legu Julius Streicher rista Gau-leiterje kipellengérezését. A legújabb száma képek derülnek ki

1. Max Rümmler Krone adminisztrátórnai egy Reich 2. Gerhard Wissem szegényi ma ügyvéddel készítte 3. Knäbel Kiech gott egy zsidóval.

4. Karl Reiman dégül látta a la zsidót.

5. Mertier mükos tegeződött zsidóval.

6. Paul Krüger állást vállalt Wol Mainzban, stb., st

Még legalább 3 du elő ebben a gyűlés és az alkotás terén péösszes hasonló ki

S amellet kitün Egészen bámulat nek Julius Streich

A derék Mertie Rosenthalal való tok számára, mia zedalom valamely buzasszöke copf szemtelenül görb

A fajúrlás egy dásolat tett a H

Régen csak az számított fajlele egy közfogás sen zsidó között.

A Stürmer azo „elzsidósodása” el bergi törvénykezé Rista uralom után hanem általában

A francia példlenség maradt a Streichernek a mé

Jobban fáj, hogy niszterelnököt rajnak hívják.

Nem is szóvta mer számára „zsi ha egyik-másik o lyvetet szerez, am jövelete után újbe ségbe.

A hollywoodi „rint — a köv (igazi nevén Ulir (Izzi Iskowitz zsi Birnbaum zsidó), zsidó), Ted Levis Joe Penner (Jose lasco (Leon Semo (Benjamin Ance Wyne (Edwin Le Tsleson zsidó), G witz zsidó).“

Egy magyarors évv elzött a z adott ki, melyre e lesznik Európa n

A stürmeri kon civilizációnak ez sze tulhaladja az Amerikában itt megnyilatkozik.

Nincs semmi c ha az illető publi latosan az ameri rőjtől levelet ka mal:

„A négerék — nak a jelmondat hogy őket az eu nekik sokkal job mondhatják:

„Nem leszünk R